

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Сүрэтыр А. Гүсевым тырихыгь.

Гумэклыгъохэм защигъэгъозагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхуэ Тхьаклушынэ
Аслъан цыфхэм яфитыныгъэхэмкӀэ Уполномоченнэу
АР-м щылэ Анатолий Осокиныр тыгъуасэ
ригъэблэгъагъ. 2014-рэ илъэсым мы къулыкъум
лофзу ышлагъэм изэфэхьысыжхэм, тапкӀэ
пшъэрылъэу зыфигъэуцуужьыхэрэм, цыфхэм
тхьаусыхэ тхылъэу къатыгъэхэм, ахэм
ягумэкӀыгъохэр зэшлохыгъэ зэрэхьугъэм
лӀэныкъохэр атегушылагъэх.

Мыш фэдэ зэлүклэгүүхэр игъорыгъоу зэрээздашыхэрэм шугагъэ кытэу зерильытэрэр АР-м и Лышхъэ пстэуми апэу кыхыгъэщыгъ. Экономикэ кыныгъохэм ялэхъан цыфхэр социальнэу ухтумэгъэнхэм, уасэхэм кяхэхомыхонм мэхъанэшхо зэрйэр клигъэтхыгъ. Ащ елытыгъэу дэо тхылъэу Гъэлорышлэлэм кылэкляхэхэрэм япчягъэ хэхъуагъмэе е нахь макъэ хыгъгэмэ клэупчлагъ.

Анатолий Осокиным кызэзри-
луагэмклэ, блэкыгыз ильэсым
тхаусыхэ тхылъу 647-рэ пстэ-
умкы Уполномоченнэм кылу-
клаг. Цыфхэр зыщыригэблэ-
гъагэхэм къеклолагэр нэб-
гырэ 385-рэ мэху, ахэм ащы-
щу 250-мэ ялофыгэхэм еж
ышхьэклэ ахэлплагэ, гумэкы-
гъоу кырахылагэхэм япро-
цент 54-р зэхэфыгэ хьугэ.

Уполномоченнэм кызээр-хигъэшыгъэмкӀэ, блӀкыгъэ илӀэсхэм афӀдау псэупӀэхэм ялофыгъохэр ары цӀыфхэр нахь зыгъогумӀкыхэрэр. Гъот макӀэ зилӀэхэм, чэзыум бэшагъэу хэт-хэм зыщӀпсэуштхэ унэхэр ягъ-гъотыгъэнхэр къэралыгъом ип-шӀэраль шӀхьалӀэхэм ащӀщӀ, федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ар кыдыльтыт. Адыгеир пштэмэ, мы лъэныкъомкӀэ гумэ-кыгъохэр зэрэщӀлэхэр, кӀалэу Мыекъуапэ нэмыкӀлау адрэ муниципальнэ озмованиехэм япшӀэральхэр икӀуу фӀедизэ

зэрамыгэцак/эхэрэр А. Осо-
киным кыыуагь. Джащ фэдэу
жыы дэдэ хуугэ унэхэм ашып-
сэухэрэр гьэкошыгэнхэм мэхьа-
нэшхо илэу ылытагь.

Мыш дэжымь АР-м и Лышь-хэ аш фэдэ псэуплэхэм цыф-хэр квачлэшыхыгьээнхэм игъэ-клотыгъэу лоф зэрэдашлэрэр, мы лъэныкъомкIэ республикэм гъэ-хыгъэ гэнэфэгъэхэр зэрилэхэр кыхыхыгъыгь.

— Амалэу тилэр зэклэ дгьэфедээ, жбы дэдэ хьугьэ унэхэм ачлэсхэм, гьот маклэ зилэ ыкли сабыиэр зэрыс унагьохэм псэүлэпхэр ядгьэгьотыхнэм тыпыль. Тапэкли а юфшлэныр льыдгьэклотэшт, цыфхэм тишлуагьэ ядгьэклишт, — кьылуагь Тхьаклушынэ Аслан.

Псы члэг хууга адыгэ кьуа-
джэхэм ащыпсэуштыгэхэу Ады-
гэкалэ агэхошыгэхэм псэ-
уплэхэр ягьэгьотыгэнхэм ило-
фыгьо бэшлагьэу зэхэфыгэн
зэрэфьэгэр, а гумзкыгьор дэ-
гьззыжыгьэным фэш федераль-
нэ министрэхэм, кьулыкьухэм
пчягьэрэ зызэрафагьазэрэр
ыкI ар зэшлохыгэ зэрэхьу-
штым зэрэжыгьыгьэр республи-
кэм и Лышхьэ кьыхигьэшыгь.

Уполномоченнэм изэфэхьы-
сыжхэм кызэрагъэлъэгъуа-
гъэмкIэ, псэуплэ-коммунальнэ
хьызмэтым ыпъэныкъокIэ фэлэ-
фашIэхэр зэрагъэцакIэхэрэм,
хэбзэхуымкIэ куыпкъухэм язэ-
кIыакIэ зэрымьгъэзэзэхэрэм,

сэкъатныгъэ зиэхэм, нэмык! социальнэ юфгыгъохэм япхыгъэх дэо тхылъу кыэлэкълэхыагъэхэм янахыбыр. Медицине фэлэ-фашлэхэм гъэцэккэн ымыгъэраз-хэрэм япчыагъэ фэдитлуклэ нахь маклэ хьугъэ. Сабыищ е нахьыбэ зэрыс унагъохэм чыгу лахьхэр ятыгъэнхэм июфгыгуи зэлуклэ-гъум кыщачагъыгъ. Мы лъэны-къомклэ щыклагъэхэр щылэх нахь мышлэми, хэкиплэхэм яусэхэ-зэ япшъэрылхэр зэрэзэшлуахы-цтхэр АР-м и Лышхъэ кы-хыгъыгъыгъ.

Сэкъатныгъэ зилэ клэлэщыкълу-хэм азыфагу щызэхашэшт зэ-нэкъокъоу квалэу Санкт-Петер-бург шыклоштым Адыгейм икълэ-щтхэм хэлэжьэнхуэ зызэра-гъэхъазырырэр, ау гъогупклэм пэлухашт ахъшэр зэралэклэмы-лъыр А. Осокиным кылыуагъ. Ащклэ АР-м и Лпышхъэ лэпы-лэгу кыфэхъунуэ зыфигъзэагъ. лотухъаэст хэлэжьэшт сабий-хэм игуапэу ишлуагъэ зэрари-гъэкълыштыр Тхакълушынэ Астъан кылыуагъ ыкли мылкыулэ лэпы-лэгъу зэрэфэхъуштымклэ мы члэ-плэ дэдэм унэшъо гъэнэфагъэ ышылгъ.

Сүд фэдэрэ лъэныкъокл
лэпылэгъу къафэхъурэ, цыфхэм
ягумэкыгъохэр, ящыклагъэхэр
зэхзыхлэрэ республикэм ипашэ
зэрэфэразэр, тапэкли ащ фэдэ
зэпхыныгъэ зедырлэу лoф зэдa-
шэным зэрзыхъугъырэр А.
Осокиным къылуагъ.

АР-м и Лышхъэ зэфэхьы-
сыжхэр кышлызэ, лфотхьабзэм
кышаалэтыгъэ гүмэклыгъо шхъа-
лэхэр дэгъэзжыкыгъэнхэмкӀэ шлӀ-
гъэн фаехэр, ашкӀэ иплгъыкӀэхэр
зэрхытхгъэ тхылъ Уполномочен-
нэм кыгъэхъазырынышъ, къа-
лӀкыгъэхъанэу фигъэпытагъ. Ащ
елъытыгъэу министрэхэм, нэ-
мыкӀ куылыкхуэм, ведомствэ-
хэм ялӀащэхэм пшъэрылъ гъэ-
нфагъэхэр зэрафишлыштхэр,
лофыгъо пӀпчъ зэшлохыгъэ зэрэ-
хъурэмкӀэ ахэм пшъэдэкӀыжъ
зэрахыштыр пытагъэ хэлъэу
ТхьакӀушынэ Аслъан кылыагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгеим и Лышъхьэ фэклорэ шлуфэс тхылъ

Красноярскэ ыкі Ачинскэ митрополитэу Пантелеймон Пасхэм ехуълэу Адыгеим и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан шлуфэс тхыль кыыфигэхъыгъ. Красноярскэ митрополием ипачэ Адыгеимрэ Мыекъуапэрэ я Епархия илъэси 8-м ехуэ лоф щышлагъ. Апэ епископэу щытыгъ, нэужым архиепископ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу

Тхьаклущынэ Аслъан фэкло

Льытэныгъэ зыфэсшырэ Аслъан Кытэ ыкъор!

Пасхэ мэфэк! нэфым фэш! сыпфэгүш! Насып уиэнэу, пкүач! изэу мамырныгэм уфэлэжынэу, Чылысымрэ обществмрэ яфедэ зыхэл! юфыгыю пстэухэмк! Тхэр кыбделэнэу пфэсэл!

**Льытэныгъэ кыпфэзышлэу Красноярскэ ыкли
Ачинскэ митрополитэу Пантелеймон**

**Быракъыклэр
министерствэм
ритыжыгъ**

УФ-м хэргэгу клоц лофхэм-
кэ иминистрэ игуадзэу Алек-
сандр Махоновыр тыгыасэ
Адыгеим шылагь. АР-м и Пра-
вительствэ и Унэ члэхэьгу
дэж хьаклэм шыпэгьоклыгэх
Адыгэ Республикэм и Лышъ-
хьэу Тхьаклушынэ Аслъан,
АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу Влади-
мир Нарожнэр, республикэм
и Премьер-министрэу Кьум-
пыл Мурат, федеральнэ ин-
спектор шхьалэу Ллыужьу
Адам, хэбзэухьумэкло кьулы-
кьухэм япашэхэр, нэмькыхэри.
Нэужым Лениным ыцлэ зы-
хьэхэр гучпэм шыклогъэ мэфэкI
зыхэхэм кьэзэрэугьоигьэхэр
хэлэжьагьэх.

А. Махоновым йотхъабзэм пэублэ псалъэ къыщишызэ УФ-м и Президентэу Владимир Путинэм игратомэ итхэгъэм къеджагъ ыкли ащ диштэу АР-м хэгъэгү клоц! йотхэмкIэ и Министерствэ ибыракъыклэу аштагъэр министрэу Александр Речицкэм ритыжыгъ. УФ-м хэгъэгү клоц! йотхэмкIэ и Министерствэ ипащэ ыцIэкли, ежъ ышъхъэкли республикэм иполицейскэхэм кыфэгугушагъ, гъэгъагъэхэр ашIыхэзэ кыулыкIур ахынэу

кѡфѣльѣуагъ. Илъэс пчѣагъэм кѡкълѡл шытху хѣлъэу зипшъэрѣлхэр зыгъэцкълъгъэ веттеранхэм ирзѣнхыгъэ гушчылэхэр апигохыгъэх. Полицием илофышлэху кѡулыкѡур ахызэ зидунай зыхѡжыгыгъэхэри игу кыгъэкълъжыгыгъэх, ахэр егъэшлэрэ шлѣжѡу тыгу зэрѣлшѣтхэр хигъѣунѣфыкълыгъ. Джач фѣдѡу Теклоныгъэм ия 70-рѣ илъѣсклѣ пстѣуми кѡфѣгъушлѣагъ.

— Непэ тиминистерствэ быракыккэ кыызэрэзкэкхыагэм мэханэшхо ил. Ау ащ даклоу тыхэбзэухымаклохэм пшэдэккыжэу ахырэми кыкхэхо. Республикэм хэгъэгуклоцц лофхэмккэ и Министерствэ икьулыкшылэхэм япшэрыльхэр зэрэфэшэуашэу агъэцэкхэ, лъэкпкэ кыли дин зегурылоныгъэ тшъолъыр ипыным ялахышлу хэлъ, цыфхэм цыхьэ къафашы — ар зымыасэ шылэп, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

УФ-м и Президент унашью
ышыгым диштэу, зилофшэнклэ
кяхэшыгыэ кылыккышлэ за-
улэмэ афагышшошэгэ кэ-
ралыгы тын лыплэхэр А. Ма-
ховым аритыжыгыэх.

(Тикорр.).

Инэм гурыт еджаплэм космонавтэу Анатолий Березовоим ыцлэ фаусыг

Тэхутэмькое районимклэ поселкэу Инэм дэт гурыт еджаплэу N 2-р Урысые народнэ фронтым ипроектэу «Лыхужьым ыцлэ еджаплэм те-джэн» зыфилорем хэлажэзэ, космонавтикэм и Мафэ еху-лэу яеджаплэ летчик-космонавтэу, Советскэ Союзым и Лыхужьэу Анатолий Березовоим ыцлэ фаусыг. Еджаплэм ичлэхэплэ дэж ащ ыцлэ зытетхэгэ мыжбобгур йоныгым и 1-м шагэпсышт.

1959-рэ ильэсым Инэм игурыт еджаплэу N 2-р кээзыухыгэ Анатолий Березовоир еджаплэр анахэу зэрыгушохэрэм ащыш. 1930-рэ ильэсым агэпсыгэ мы еджаплэм цыф цлэрыуабэ щеджаг. Ар кээзыухыгэ нэбгыри 6-мэ шлэныгэхэмклэ докторыцлэ, нэбгырэ 30-мэ кандидатыцлэ кыфагэшьошаг, нэбгыри 5 Урысыем изаслуженнэ клэлэгэаджэ, нэбгыри 2 Урысыем изаслуженнэ врач хуэгэ. Ахэм анэмьклэу нэбгырэ 200-м ехуур дээрэ флотымрэ яофицер, Урысыемрэ Европэмрэ ячемпион хуэгэ.

Лыхужьым ыцлэ еджаплэм зэрэфаусырем фэгэхыгэ йофтхэбзэм хэлэжыгэх клэлэгэаджэхэр, клэлэеджаклохэр, ахэм янэ-ятэхэр, Тэхутэмькое районимрэ поселкэу Инэмрэ япашэхэр, Урысые народнэ фронтым ишюльыр кыутамэ, поселкэм иветеранхэм я Совет ахэтхэр, Лыхужьым ышып-

хью Лариса Березоваяр, космонавтыр зыдеджагэу полковникэу Валентин Медведевыр.

Клэлэеджаклохэм тичыплэгү космонавтым фэгэхыгэ про-ектхэу зэхэгэуцагэхэр кыагэпэгэуагэх, ахэм тихэгэу икосмонавтикэ гэхэагэу ышыгэхэр цыфхэм агу кыагэ-кыжыг, тарихымклэ викторинэм, сурэтхэмклэ зэнэкьокьоу космонавтикэм и Мафэ фэгэхыгэ хэлэжыгэх. Валентин Медведевыр иныбджэгү фэгэхыгэ усэу ежэ зэхильхэагэ зэлулэгүм кышеджаг, Лариса Березоваяр ыш зыфэдагэр кыафилоаг.

«Я 3-рэ классым кышегэжыагэу я 10-м нэс зы парт тызэдыдэсэу Толерэ сэрырэ тызэеджаг. Етланэ Ростов хэкум тыклуи, токарэу йофтшлэу едгэжыаг. Апэрэ лэжыаплэм щыцэу соми 10 зырыз тэнэ-

тэтэхэм зэрафэджэжыагэу кээсэлэжы. Хысапыр тиклэсаг, Новочеркасскэ политехническэ институтым тычлахэ тшюигэти подготовительнэ курсым тыкшотыг, чэщыр хэ-клотэфэ задачэ зэфэшхыафхэр кэтшлэу тыщысытыг. Ау 1961-рэ ильэсым мэлыльфэгүм и 12-м Юрий Гагариныр космосым зэрэбыгыгэм советскэ клэлэцыклухэм ящылэныгэ кызыпэригэзаг. А ильэс шыпкэм Анатолий Качинскэ апшээрэ авиационнэ училищэу А.Ф. Мясниковым ыцлэ зыхырым члэхэаг. Космонавтыр цыф цлэрыу зэхуи бэрэ игупсэ еджаплэ кыакло-щтыг, клэлэеджаклохэмрэ клэлэгэаджэхэмрэ зырагэблэгэр йофтхэбзэ зэфэшхыафхэм, еджаплэр кээзыухыгэхэр зыщы-зэлулэрэ пчыхэзэхэхэаг, — кылоагэ

иныбджэгү фэгэхыгэу авиационнэ эскадрильем икомандирэу, отставкам щылэ Валентин Медведевым.

1982-рэ ильэсым жоныгэуа-клэм и 13-м кышегэжыагэу тыгэгэзэм и 10-м нэс научнэ ушэтынхэм апылэ орбитальнэ комплексэу «Союз Т-5» — «Салют-7» зыфилорем исэу экипажым икомандирэу Анатолий Березовоир чэщ-зымэфэ 211-рэ космосым щылаг. А уахтэм кыкшотэ экипажым ушэтын 300 фэдиз ышлыг, бэдзэогүм и 30-м космос шхэиыхыгэм хэхэгэаг. 1982-рэ ильэсым итыгэгэзэ мазэ лыхужь-ныгэ зэрэзыхыагэм фэш полковникэу Березовоим Советскэ Союзым и Лыхужьы-цлэ кыфагэшьошаг. Уэшыгэ Клуацлэхэм захэкыжэ нэуж Урысыем космонавтикэмклэ ифедерацие ипрезидент игуадзэу лэжыагэ. Анатолий Николай ыкшом гэрэкло бжы-хэ ыныбжэ ильэс 73-м итэу дунаир ыхыжыг.

«Анатолий Березовоир егаша тишлэжэ хэлыным пэе еджаплэм ичлэхэплэ дэжэ мыжбобгү щыдгэпсынэу итху-хыаг. Илээсыклэ еджэгүр зырагэжыагэр апэрэ мафэм ар кызылутхынэу щыт, — кылуагэ гурыт еджаплэу N 2-м ипашэу Барцо Сарэ. — Тэ щысэ зытетхын икшун тил. 1967-рэ ильэсым еджаплэм кыщызэлулхыгэ тарих-краеведческэ музейм тиеджаплэ

кээзыухыгэу, Хэгэу зэош-хом лыблэнагэу щызэзыхыа-гэу, Брест ипытэплэ кээзыухымагэу Александр Сивачевым ыцлэ ехы. Тиеджаплэ летчик-космонавтэу Анатолий Березовоим ыцлэ зэрэфэтыу-сыгэм кыгэпэгэагэ ар кээзыухыгэ цыф цлэрыуохэр клэлэеджаклохэм ащымыгупшэнхэм тызэрэдэлажээрэ».

Йофтхэбзэм икшухым космо-навтыр зыщагэхэагэрэ научнэ-ушэтэкло гупчэу Ю. А. Гагариным ыцлэ зыхырым ипашэу Юрий Лончаковым видео-амалхэр кызыфигэфэдзэ, яеджаплэ Анатолий Березовоим ыцлэ зэрэфаусыгэм пэе клэлэеджаклохэмрэ клэлэгэаджэхэмрэ «тхашуегэпсэу» арилуаг.

Тихэгэу анахэу зэрыгушохэрэм космонавтыр ащы-щых. Клэлэеджаклохэмрэ клэлэгэаджэхэмрэ Анатолий Березовоим ыцлэ яеджаплэ зэрэфаусыгэр лэшэу сигуап. Мы еджаплэр кээзыухыгэ нэбгырабэм чыплэ зэфэшхыафхэм дэгэу закышагэпэгэуаг. Джыри ащ хихэгэу шлу зылэгүр нэбгырабэ кызырэрчлэ-кыштым, ахэр щысэтхыплэу зэрэхуштыкэм сицыхэ тель», — хигэунэфыкыгэ зыкээху-мэжынымклэ Кээралыгэу Думэм и Комитет итхыаматэ игуадзэу, Урысые народнэ фрон-тым ишюльыр штабэу Рязань хэкум щылэм итхыаматэгэу Андрей Красовым.

Урысые народнэ фронтым ишюльыр кыутамэ Адыгэ Республикэм щылэр

Нэбгырэ 630-рэ кыулыкшум ащэшт

Гэтхэ дзэ дэщыгэр республикэм зэрэщызэхашэрэм фэгэхыгэ прес-конференцие Адыгэ Республикэм идзэ комиссарэу Александр Авериным мы мафэхэм кытыг. Апэрапшлэу гэтхэ дзэ дэщыгэу йофыр Адыгеим зэрэщыкшорэм ар кытегушылэаг.

УФ-м зыкээхуэмэжыным-клэ и Министерствэу иунашюклэ Адыгеим щыц клэлэ ныбжыклэ 630-мэ кыулыкшум ахышт. Чыплэ зэфэшхыафхэм ахэр ащэ-щых. Кыблэ федеральнэ шю-лырым кыщыублагэу Кыо-кыплэ Чыжым нэс. Ахэм ащы-цэу нэбгырэ 200-м ехуур чыладзэхэм ащэщых. Хэгэу кшотэ йофхэмклэ Министерствэм епхыгэ дзэхэм клэлэ 55-рэ фэдизмэ кыулыкшум ашахышт, ошюгудзэм ыкш хыдзэм, джаш фэдэу нэмык хэушхыафыкыгэ пшээрэлыхэр зыгэцэклэрэ дзэхэми тиныбжыклэхэр ащэ-щых. Мэлыльфэгүм и 1-м гэтхэ дзэ дэщыгэр рагэ-жыаг. Аныбжыклэ кыулыкшум ахынынэу зытэфэрэ нэбгырэ мини 3,5-м ехуу кэлэ ыкш район дзэ комиссариатхэм кырашэлэгэагэх.

Кыулыкшум кшотхэр ащ фэхэзырынхэм фэш республикэм йофтхэбзэ гэнэфагэ-хэр зэрэщызэхашэхэр А. Авериным кыхыгэщыг. Кыт-клэхухэрэ лэужхэм яхэгэу

шлу альэгүным, ар кээхуэмэгэным фэлүгэнхэм фэш йофышхо зэшлэхы. Япшээрэлы-хэр зэхашлэзэ тиныбжыклэ-хэр дзэм зэрэклохэрэм ыкш цытхуу хэлэу кыулыкшум зэ-рахырым мэханэшхо зэрилер кигэтхыг.

Кыхэгэщыгэн фае зызы-гэбылхыхэрэм, кыулыкшум зы-щызыдыхэрэм япчэагэ нахэ маклэ зэрэхугэр. Ащклэ яшлэ-гэшхо кэкш дзэ-патриотическэ плуныгэм фэгэхыгэу йофтхэбзэу республикэм щызэхашэхэрэм.

АР-м хэгэу кшотэ йофхэмклэ и Министерствэу икыулыкшум шлэхэмрэ дзэ комиссариатымрэ яло зэхэлэу йофт зэрэзэдэшлэ-рэм ишлуагэклэ, зылыху-щтыгэхэ ныбжыклэхэр кыабо-тых. Мэлыльфэгүм и 10-м ехуулэу джаш фэдэ нэбгыри 6 дзэ комиссариатхэм кыра-щэлэаг. Дзэ учетым зыхэзы-мытхыкыжыгэ нэбгырэ 21-мэ ильэс пчэагэу хуэгэу альэ-хуу. Зипшээрэлы зымыгэ-

цэклэрэ ныбжыклэхэм йофхэр следственнэ кыулыкшум зэх-афынхэу алэклагэхэагэх. Хэбзэгэуцагэу щылэм диш-тэу кыулыкшум зыщызыды-ехэрэм пшэдэклэжэ ахышт.

Япсауныгэу изытетклэ дзэ кыулыкшум клон амал зилэ ныбжыклэхэм япчэагэ 2014-рэ ильэсым проценти 3,3-рэ зэрэхэуагэр А. Авериным кыхыгэщыг. Икыгэ ильэ-сым изэфэхысыжыхэмклэ зипсауныгэклэу зыгэрэзэнэу щыт ныбжыклэхэм япчэагэ процент 79,6-рэ хуэгэ.

Нэужым дзэ кыулыкшум изэ-хэцэн, блэклыгэу ильэхэм ялытыгэмэ, зэхыкыныгэу фэхуэгэхэм Адыгэ Респуб-ликэм идзэ комиссарэу Алек-сандр Авериныр кытегушылэаг ыкш улчлэхэм игэкшотыгэ джэуапхэр аритыжыгэх.

ПИАТЫКШО Анет.
Сурэтыр лэшынэ Аслъан тырихыг.

Япсауныгэу шагэпытэшт

АР-м хэгэу кшотэ йофхэмклэ и Министерствэу псауныгэр зыщагэпытэрэ спорткомплексэу щашыгэр тыгэуасэ мэфэклэ шыклэм тетэу кызылэуахыг. Ащ хэлэжыагэх АР-м и Лышхыу Тхыакушынэ Аслъан, Урысые Федерацием хэгэу кшотэ йофхэмклэ иминистрэ игуадзэу Александр Махоновыр, АР-м и Премьер-министрэу Кшумпыл Мурат, АР-м хэгэу кшотэ йофхэмклэ иминистрэу Александр Речицкэр.

Кыулыкшумлэхэм гэхэгэу-шлэхэр ашлынхэм фэш япса-уныгэу изытет мэханэшхо ил. Аужырэ шапхэхэм адиштерэ комплексэу ашыгэр ащ фэлорышлэшт, лэмэ-псымэ зетегэ-псыхыагэхэр ащ члагэуцау-гэх, бассейн, зыщыбэнэштхэ чыплэр, тренажерхэр зычлэт зал ыкш зэнэкьокьу зэфэш-хыафхэр зыщашын альэклышт унэ ащ хэт. Зэкшэмклэ комплексыр квадратнэ метрэ 2173-рэ мэху. Ащ ишын пэуагэхэа-нэу федеральнэ ахыцэу сомэ миллиони 120-рэ кшатлупшыг. Ар зэрифэшлуашэу агэфедаг.

Спортым зегэушюмбгугэ-ным мэханэшхо Адыгеим зэрэщыратыр Тхыакушынэ Аслъан кылуаг. Мыщ епхыгэ йофыгэхэм язэшлохынклэ фе-деральнэ гупчэр ренэу лэпылэгү кызэрафэхуэр кыхыгэщыг. Ащ ишлуагэклэ спортым фэ-щэгэу цыфхэм япчэагэ хэхэ, спорт площадкэхэр, унэхэр ыкш нэмыкшэу ащ фэлорышлэхэрэ республикэм шагэпсых.

— Мыщ фэдэ спортывнэ ком-плекс шюилэ зэрэхуэгэм шло-

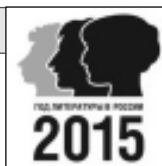
гэшхо кызыртыштым тичыхэ тель. Спортымклэ гэхэагэу шюушыхэрэм ахэжыгэхэонэу, шюулофшлэнклэ лэагэплэхэм шюанэсынэу тышущэгугы, — кыулыкшумлэхэм закыфигэ-заг Тхыакушынэ Аслъан.

Адыгеим апэрэу кызырэклуа-гэр Александр Махоновым игушылэ кыщыхыгэщыг. Пса-уныгэр зыщагэпытэрэ спорт-комплекс зетегэпсыхыагэу ялэ зэрэхуэгэмклэ кыулыкшумлэхэм кыафэгүшлуаг.

Нэужым АР-м и Лышхыу Тхыакушынэ Аслъанрэ Урысые Федерацием хэгэу кшотэ йофхэмклэ иминистрэ игуадзэу Александр Махоновымрэ лентэ плыжыыр зэпаупкыг, спорт-комплексым ыкшотэ кыаплы-хыаг.

Джаш фэдэу псынклэу зекшорэ хэушхыафыкыгэу отде-лым хэтхэу кыулыкшум ахы-зэ хэклодагэхэм ясаугэт кэ-гэагэхэр клэралхыагэх, тех-никэу кыулыкшум шагэфэдэ-рэм хыаклэхэр еплыгэх.

(Тикорр.).

 ГЭНЭ ХЪУРАЕР

Илофшлагъэхэм осэшлү аратыгъ

2015-р — литературэм и Илъэсэу агъэнэфагъ. Ар кыдылгытгъэ, Урысыеми, республикэ зэфэшхьафхэм, Адыгенми егупшыгъэу мэхъанэ зилэ Иофшлагъэхэр ащызэхашхъ.

Мэлылфэгъум и 9-м, 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапэ Иэнэ хъурае «Щэшлэ Казбек ихэшыпыкыгъэ Иофшлагъэхэр» ылоу (итхылыищ зэхэтэу кыдылгыгъэхэмкэ) щызэхашхъагъ.

жъэу чэщи мафи Иоф Шашлэм зэрэдишлэрэмкэ, шлэныгъабэу илъэпкъ филэжыгъэу, физэуи-гъэлагъэмкэ «лэпэлэс» еплоныр зэрифэшъуашэр клигъэтхыгъ.

Журналистэу, тхаклоу **Анатолий Пренкэр** Иэнэ хъураем кышыгушыагъ. Щэшлэ Казбек Тхэр зэчыйкэ кызытэгъэ цыфэу ылытагъ. Кавказым щыпсэурэ цыф гъэсагъэхэм Щэшлэ Казбек литературоведым, критик иным ыцлэ зэрэлапэр клигъэтхыгъ.

Гуманитар ушэтынхэмкэ Адыгэ республикэ институтэу Кларашэм ыцлэ зыхырым бзэмкэ иотдел ипашэу, филологии шлэныгъэхэмкэ докторэу **Гыш Нухъэ** Щэшлэ Казбек изэхэт тхылыищ ыкыи зэклэ Иофшлагъэхэм зэрэджагъэр, зэрэджар, лъэшэу гъунэ зэрэлапэр кылыагъ. Шашлэр Адыгеим щызлэшлэрэ критикэу зэрэщытым имызакъоу, дунэе мэхъанэ зилэ шлэныгъэлэжыгъэхэм, литературоведэу, гупшысэкло гъэшлэгъонэу зэрэщытыр клигъэтхыгъ. Литературэ цыкыр дунэе литературэм фишэмэ, рипхызэ, шлоу хэлъыр зэрэфижэ-багорэм аналэ тырагъэдзагъ. Шашлэр литературэм итеорие, итарихъ, зэклэ жанрэхэм — поэзием, прозэм, драматургием зэфэдэу зэрэнысэр, цыфым ыкыи шлэныгъэм ишыпкъагъэ зэрэрыгуазэрэр кылыагъ. Адыгэ цыцлэ-псэуклэр куоу зымышлэрэм мыш фэдэ зэгъэпшэн-зэхэфын Иофшхор зэшлэхын зэрэфэмьлэкыштыр, Шашлэр шлэныгъэклэ, Иофшлэн шыкыкэ зэрэбаир а зэклэми кызырау-шыхъатырэр клигъэтхыгъ. Адыгэ литературэм имызакъоу, Дагыстан илитературэ кызыериуп-клэпкырэр, клэклэхэу лите-ратурэм кыыхахъэрэм гъунэ зэрэлапэр готэу, ишлугъэ аригъэклэу, къадэхурэр зэрэклигъэтхырэм Гыш Нухъэ ягу-гъу кышыгъ. Гышым теубыта-гъэ хэлъэу **Щэшлэ Казбек итхылыищэу «Хэшыпыкыгъэ Иофшлагъэхэр»** зыфилорэр **Урысыем икъэралыгъэ шлэхъафтын шлэныгъэмкэ зифэшъуашэу, кызылэжыгъэу ылытагъ ыкыи Иофшлагъэр къагъэлэгъонэу кыкылэлэ-лугъ. Джыри зы гупшысэклэ ащ зэлуклэм хэлэжэхэрэм закыфигъэзагъ: Щэшлэ Казбек зэклэ ишлэныгъэ Иофшлагъэхэмкэ (РАН-м) шлэныгъэхэмкэ Урысые академием хэтыныр зэрэпэсыгъэр кылыагъ.**

Щэшлэ Казбек Хысэ ыкыор филологии шлэныгъэхэмкэ доктор, профессор, РАЕН-мыкыи АМАН-м яакадемик, АР-м ыкыи Урысые Федерацием шлэныгъэмкэ язаслуженнэ Иофшлэшху, Адыгэ къэралыгъо университе-тым литературэмкэ доктор дис-сертациехэм якъэгъэшхыпкъэ-жынкэ щызэхэщэгъэ Советым итхъамат, шлэныгъэмкэ АР-м и Къэралыгъо премие илауреат, Урысыем итхаклохэм я Союз хэт, АР-м и Лышхъэ иупчлэ-жыгъу, АР-м и Лышхъэ дэжъ шлэныгъэмкэ щызэхэщэгъэ Со-ветым итхъаматэ игуадэ, АР-м къэралыгъо премиехэмкэ щы-зэхэщэгъэ комиссием хэт, ме-дальхэу Вернадскэм ыцлэклэ агъэнэфагъэр, «Адыгеим и Щыт-хъуэхъэр», «**А. Клышъэкъор**», Чэчэн Республикэм и Щытхуэ тамыгъэ кыфагъэшъошагъэх.

Щэшлэ Казбек шлэныгъэр зилэжырэр илъэс 50 зэрэхъугъэм Иофшлагъэр фэгъэхыгъагъ. Литературнэ зэхэхэм Адыгеим ицыф еджэгъэ-гъэсэгъэшхор, тхаклохэм ащышхэр, Шашлэм иунагъо, иныбджэгъу-Иофшлэгъу-хэр, республикэм иапшэрэ еджэптиты — АКЪУ-м ыкыи МКЪТУ-м ястудентхэр шлэны-гъэлэжыгъэу Шашлэм лъытэныгъэ-шхъэклафэ физилэ цыфхэр хэлэжыагъэх.

Щэшлэ Казбек ишлэныгъэ Иоф-шлэгъэхохэу, 2014-рэ илъэсым кыдылгыгъэ итхылыищ афэгъэ-хыгъэ Иэнэ хъураер кызылэуи-хыгъ ыкыи зэрицагъ гуманитар ушэтынхэмкэ Адыгэ республикэ институтэу Т. Кларашэм ыцлэклэ щытым идирикторэу, филологии шлэныгъэхэмкэ докторэу, про-фессорэу **Бырсыр Батырбий**.

Апэрэ гушылэр адыгэ тхаклоу **Мэщбэшлэ Исхъакъ** Иэнэ хъу-раем кышыпылыгъ. Бэдэдэ шла-гъэу, Казбек къоджэ гурыт еджапэм щеджэзэ, ышлэнэу зэр-эхъугъагъэр, тхаклохэу Бэрэтэ-рэ Хъамидэ, Пэнэшъу Сэфэр, бзэшлэныгъэлэжышхор Зеклогу Уцужыкыгъэ яхъатырклэ зэлэбла-гъэ зэрэхъугъагъэхэр кылыагъ. Хэти илъэпкъ гъэсэныгъэ-шлэ-ныгъэ къэлэгъыгъэным ыкыи хакъо фэшлэгъэным ыналэ тетэу мэхъанэ зилэ Иофшлэгъэхэм зызэра-щышхыгъэр, Казбек па-сэу литературэмкэ мэшлугъэу хэлъыр игъэзет критикэ тхыгъэ-хэм кызырашхыгъагъэр ипа-

лъэ Мэщбашлэм щыклигъэтхыгъ. Литературнэ критикэу ушэтыныр зэрэпшэрылышхор, етлани ли-тературэм узытетым утетэу, уицыфыгъэ шапхъэ умыукоу укыхэнэныр зэрэмыпсынклэр, джа пшэдэклыжэ кыныр икыу-клэ ыгъэцаклэу Казбек творческэ шлэныгъэ гъогур кызыерикурэр Мэщбашлэм хигъэунэфыкыгъ.

Щэшлэ Казбек иныбджэгъу дэдэу, игупшысэгъоу, илъэсыбэ-рэ а зы университетым Иоф-щыдзышлагъэу, Адыгэ къэралы-гъо университетым филологи-емкэ ифакультет идеканэу, фи-лологии шлэныгъэхэмкэ докто-рэу, профессорэу **Пэнэшъу Уцу-жыкыгъо** зэхэгушылэгъур лъыгъэ-клотагъ. Щэшлэ Казбек итхылыищ шлэныгъэ зэфэхысыжыгъэр зы-щишыгъэу, ыпэклэ къэтым езы-гъэгупшысагъэу, джыри ытхы-ныбэ зэрилэм аналэ тырагъэ-дзагъ. Пэнэшъу Уцужыкыгъо Щэ-шлэ Казбек ихэшыпыкыгъэ Иофшлагъэхэр темэу, Иофыгъоу апхырыкыхэрэмкэ лъэпсэ куу зилэхэу зэрэщытыр клигъэт-хыгъ. Иофшлагъэхэр адыгэ ли-тературэхэм яхыллэгъэ гупшы-сэхэу ылытагъ. Художественнэ конфликтыр, сюжетыр зэрэфэ-упцлэм, жанрэхэр зэрэщылары-шлэхэрэм, ахэм охътэ зэхоклы-ныгъэу афэхъухэрэм гъунэ алы-фызэ шыкыкэ-амапхэр зэригъэ-унэфыхэрэр — литературэм лъэпсэ ин зэрафишлэрэр кы-лыагъ. Адыгэ литературэм фэдэ къабзэу, шлэныгъэлэжыым хэ-гъэгу литературэм игъэпсыклэ-нэшанэ ыгъэунэфэу, клэу кыых-хъухъэрэр клигъэтхыгъэ, дунэе литературэм ишапхъэхэм ари-гъапшэу, литературнэ къекъэ-гъаклэхэр а пстэумэ зэрэхъу-лэхэрэмкэ зэфэхысыжэ икыу-хэр зэришлэрэр клигъэтхыгъ. Литературэм Иофыгъоу иныр шыпкъэм икылотыкыи ары. Ар къэлогъошлэп, о кыбготым итхыгъэ зыер умыулу а шып-къэр къэлошъуныр, ар зиама-лыр лэпэласэр ыкыи штэр зы-мышлэрэр арэу Уцужыкыгъо ылытагъ. Адыгэ тхаклоу Клубэ Щэбан ыцлэ ифэшъошэ чыплэ зэрэригъэгъотыжыгъэм изакъо-ми, адыгэ прозэм илъэпсэхэ-щэу Кларэщэ Тембот итворчест-вэклэ ежэ иеплыкыкэ гъэнэфагъэ кызыерилагъэри, нэмыкы лъэны-кыуабэклэ гъэзагъэу, литерату-рэм ихышхо уалъэ емызэщы-

Зэлэшлэрэ шлэныгъэлэжы-шхоу **Мамый Руслэн** игушылэ Гышым кылыагъэм дыригъа-штэу, ащ пыгъэщэгъэу гъэпсы-гъагъэ. Щэшлэ Казбек игупшысэ хъоо-пшаоу, зафэу, шхъафитэу зэрэлажырэр, Казбек игушхъэ-лэжыгъэ Урысые шлэныгъэм пытэу зэрэхъуцагъэр ары. Ша-шлэр РАН-м хэгъэхъэгъэн зэрэ-фаем зэрэдыригъаштэрэр Рус-лэн кылыагъ. Темыр Кавка-зымкэ зы нэбгырэ закъо. Да-гыстан щыщэу Г. Гамзатовыр зэрэхэтыгъэр ыкыи а чыплэр ащ кызыеригъэдэхагъэм, иакыи кыуачлэкли ащ зэрэтегъэпсы-хъэгъагъэм ягугъу кышыгъ. Щэшлэ Казбек ишлэныгъэ Иоф-шлагъэхэр пштэхэмэ, апэрэ егъэжыгъум кышыублагъэу джырэ мафэхэмкэ клэклэжыгъэу Кавказым щыпсэурэ лъэпкъ-хэм ялитературэ, адыгэ лите-ратурэр, СССР-щыгъэм ыкыи Урысыем ялитературэ зэфэдэу алылэсэу, игупшысэ кыуачлэклэ, итворческэ макъэклэ Кавказ-ми, къош республикэхэм, Краснодар краими, джащ фэ-дэу Урысыеми зэрэащлэ-рэр, зэпхыныгъэу Михалковым, Клышъэкъом, Кулиевым, нэмыкы-хэм адырилагъэхэм ар кызы-раушыхъатырэр, Щэшлэ Казбек литературэ шлэныгъэшхо зэри-лэм фэдэ къабзэу, гъэсэныгъэ-егъэджен Иофышхом республи-кэмкэ илахышлэу зэрэхэлъыр, клэлэгъаджэхэм ыкыи аспирант-хэм ягъэхъазырынклэу шлэшлэ-гъабэ зэрилэр кылыагъ. «Ихэ-шыпыкыгъэ Иофшлагъэхэр» зы-филорэ тхылыищыр а зэклэми зэрэщысэр клигъэтхыгъ.

Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым литературэмрэ жур-налистикэмрэкэ икафедрэ ипа-щэу, филологии шлэныгъэхэм-кэ докторэу, профессорэу **Бэ-щыкыгъо Фатимэ**, Мыекълэ къэ-ралыгъо технологическэ уни-верситетым икылэегъаджэу, филологии шлэныгъэхэмкэ док-торэу, профессорэу **Хъокло Фа-тимэ** Щэшлэ Казбек ишылэны-гъэ ин литературэр арэу зэр-эщытыр, литературэр мафэ кэс Иофшлэнэу, лъэныкыуаклэ-клэ ренэу кырилотыклэу, зэмы-зэщэу, ыгу, ыпсэ щыщ шып-къэу зэрэщытыр кылыагъ. Игу-пшысэхэр зэрэшъуабгъохэр, лъэшхэр, куухэр щысэхэмкэ клэгъэтхыгъ.

Иэнэ хъураем хэлэжыагъэх ыкыи кышыгушылагъэх тарихъ шлэныгъэхэмкэ докторхэу, про-фессорхэу **Бэджэнэ Мурат** (гу-манитар ушэтынхэмкэ инсти-тутым Иофшлэ шхъа) ыкыи мы институтым тарихымкэ иотдел ипашэу **Мэкълэ Джэ-браилэ**. Бэджэнэ Мурат ана-хъэу клигъэтхыгъэр Щэшлэ Каз-бек шлэныгъэ Иофшлэгъошхуабэ зэрилэр, егъэшлэрэ мылькыу а зэклэ лъэпкъым кызыэрэфэнэ-щтыр, шлушлагъэр зэрэмыкыды-рэр ары. Урысыем икъэралыгъо шлухъафтын Шашлэм кызыери-лэжыгъэм Бэджанэм дыригъэ-штагъ. Мэкълэ Джэбраилэ 1968-рэ илъэсым, Москва ас-пирантурэм щеджэхэзэ, апэрэу

зэрэзэлуклэгагъэхэр, ар лүклэ-гъэ мафэ афэхъугъэу зэрилпы-тэрэр кылыагъ. «Щэшлэ Каз-бек — лъэпкъым иеджэгъэ гъэ-сэгъэшху, шлэныгъэшхо ил, ылэ-жыгъэ, итхылэхэм мэклайхэр зэлэпклэх, литературовед, кри-тик къодыеп, — кылыагъ Мэкълэ-лэм, — тхэкло ин — лириче-скэ повестхэр, усэхэр, драмэ-хэр илэх». Ау а пстэумэ аго-тэу, цыфыгъэ ин зэрэхэлъыр, ныбджэгъу хъалэлэу зэрэщы-тым зэригъэгъушхорэр клигъэ-тхыгъ. Казбек имурадхэр сы-дигъуи дахэу зэшлэхынэу, пса-уныгъэ илэнэу, игухэлхэм алы-клэхъанэу Джэбраилэ кыфэ-лэуагъ. Къэралыгъо шлухъаф-тын иныр итхылыищ япэсыгъэ дэдэу, РАН-м хэтыныр игъоу ылыгъугъ.

АР-м и Лышхъэ дэжэ на-хыжхэм я Советэу щызэхэ-щэгъэм итхъаматэу, тхаклоу **Гу-клэлэ Нурбий**, гуманитар ушэ-тынхэмкэ Адыгэ республикэ институтэу Т. Кларашэм ыцлэклэ щытым фольклорымкэ иотдел ипашэу **Цуекъо Нэфсэт** псэлэу фабэхэр зэхэхэм кышалау-гъэх. Щэшлэ Казбек ишылэныгъэ гъогуи, Иофшлэни, итворчестви, зэклэ илъэпкъ шылэклэ нэфыне илэным зэрэфэгъэзагъэр, шлэ-ныгъэлэжышхом, клэлэгъэджэ-шхом, тхэкло гъэшлэгъоным игу-пшысэ сыдигъуи зыфэгъэзагъэр иаддыгэ лъэпкъэу, зэклэ цыф лъэпкъхэм мамырныгъэ, зэгуры-лоныгъэ-зэдэлорышлэныгъэ азы-фагу илыныр арэу зэрэщытыр игъашлэ имафэ пэпчыклэ Щэшлэ Казбек кызыериушыхъатыгъэр хэгъэунэфыкыгъ.

Зэлэшлэрэ артистэу, щытху-цлэ инхэр исэнэхъат лэпэлэса-гъэклэ кызыэралэсыгъэу **Зыхъэ Заурбий** Щэшлэ Казбек Иоф-шлэклэ, Иофшлагъэхэм ядэгъу-гъэ клигъэтхъэу кыгушылагъ. Ле-нинград музыкэм, кино, теат-рэм яинститутэу дэтым адыга-бзэхэмкэ Казбек зэрэщыригъэ-джагъэхэм имызакъоу, Казбек адыгэ Лъэпкъ театрем итвор-чествэ зыкызыэлэуишхымкэ Иофышхо зэришлагъэр — лите-ратурнэ критикэр, зэдзэклэ Иоф-шлэныр ыкыи шыхъэклэ лъэпкъ драматургием хакъо ипъесэу «**Шьозэбэн**» зыфилорэмкэ зэ-рафишлэгъэр кылыагъ, шлоу щылэр кыдэхъунэу фэлэуагъ.

Иэнэ хъураем хэлэжыагъэ-хэм игъоу алыгъугъ Щэшлэ Казбек итхылыищ Урысы-ем икъэралыгъо шлухъаф-тын шлэныгъэмкэ афэгъэ-шъошэгъэныр ыкыи шэпхъэ иным итэу Иофышхо зы-лэжырэ шлэныгъэлэжы-шхоу лъэпкъ, хэгъэгу ыкыи дунэе литературэхэр зы-гупшысэ зафэклэ зэфэзы-сэхэрэр РАН-м хэгъэхъэгъэ-ным дырагъэштагъ.

Щэшлэ Казбек зэклэ кыфэ-кыуагъэу, кыфэулуэгъэхэм «тхъашъуегъэпсэу» ариуагъ.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Сурэтхэр Ишъынэ Аслъан зэхэхэм кышытырихыгъэх.

Стлашъу Къэплъан — илъэсым икIэлэегъадж

БэмышIэу Теуцожь районым игурыт еджапIэхэм ащышхэм ялIыкIохэр «2015-рэ илъэсым икIэлэегъадж» зыфилорэ щыгъуцIэр къыдэхыгъэным фэгъэхыгъэ зэнэкъокъоу Пэнэжыкыкое гурыт еджапIэм щырекIокIыгъэм хэлэжыгъэх.

Ахэр Пэнэжыкыкое гурыт еджапIэм иублэлIэ еджапIэ икIэлэегъаджэу Мэзыужьэкъо Марин, АскъэлаекIэ — ублэлIэ еджапIэм икIэлэегъаджэу КIэныбэ Нурыет, ПчыхалыкыуаекIэ — ублэлIэ еджапIэм икIэлэегъаджэу Пэрэныкыо Заир, КъунчыкыохаблэкIэ — адыгабээр цызыгъэшIэрэ Хъот Роз, ГъобэкыуаекIэ — биологиер языгъэхьэрэ Стлашъу Къэплъан ыкIи Шевченкэ гурыт еджапIэм инджылызыбзэмкIэ щезыгъаджэхэрэ Стлашъу Асыет.

Зэнэкъокъур мэфитIо кIуагъэ. Апэрэ мафэм шъхьэихы-

гъэ урокхэр зэхашагъэх, кIэлэеджакIохэм зэукIэгъу-зэдэгущылэгъухэр адырагъэх, мастер-класс зыфэлIощтхэм, нэмыкI лъэныкыохэмкIэ зэнэкъокъугъэх. Зэнэкъокъум хэлэжьэрэ кIэлэегъаджэхэр, жюри хэтхэр ягъусэхэу, класс зэфэшъхьафхэм ащылагъэх, зэнэкъокъум къыдилъытэрэ шэпхъэ гъэнэфагъэхэм ялытыгъэу IофшIэнхэр агъэцIагъэх.

«2015-рэ илъэсым икIэлэегъадж» зыфилорэм фэгъэхыгъэ зэнэкъокъум икIэууххэр ятIонэрэ мафэм мэфэкI шуашэ иIэу зэфашыжыгъ. Зэ-

хахъэм щылагъэх район администрацием ипашэу Хъачмамыкыо Азэма, ащ игуадзэу Бэгъушъэ Борисэ, районым гъэсэныгъэмкIэ игъэлорышIаплэ ипашэу Ереджыбэкъо Адамэ.

Зэнэкъокъум кIэухэу фэгъуэгъэхэр жюри зызэфэхысыжъхэм, нафэ кызырэхъугъэмкIэ, лъэныкыоу «КIэлэегъаджэ Iэпэласэм икон» зыфилорэмкIэ теклоныгъэр зыфагъэшъошагъэр Аскъэлэе гурыт еджапIэм иублэлIэ еджапIэ икIэлэегъаджэу КIэныбэ Нурыет. Лъэныкыоу «Къыхапхыгъэ сэнэхъатым уфэшъыпкъэныр» зыфилорэмкIэ пэрытныгъэр зыхыгъэр къутырIэу Шевченкэм дэт гурыт еджапIэм инджылызыбээр цызыгъэхьэрэ кIэлэегъаджэу Стлашъу Асыет. «Къоджэ еджапIэм уфэшъыпкъэныр» зыфилорэ IофыгъомкIэ атекIуагъэр Къунчыкыохъэблэ еджапIэм адыгабээр цызыгъэхьэрэ Хъот Роз.

Нэужым «2015-рэ илъэсым икIэлэегъадж» зыфилорэ зэнэ-

къокъум хагъэунэфыкIырэ апэрэ чыпIищыр зыфагъэшъошагъэхэм ацIи кырылауагъ. Апэу зигугъу къашыгъэр ящэнэрэ чыпIэр зыхыгъэ Пчыхалыкыое гурыт еджапIэм иублэлIэ классхэм ащезыгъаджэрэ Пэрэныкыо Заир. Районым гъэсэныгъэмкIэ игъэлорышIаплэ иметодкабинет ипашэу Уайкыокыо Маринэ ар сценэм къыдищай, фэгущIозэ къылэжыгъэ шу-хьафтынхэр ритыжыгъэх.

ЯтIонэрэ чыпIэр жюри зыфигъэшъошагъэр имынэлосэ классым шъхьэихыгъэ урокыр цыхыгъэнымкIэ зэнэкъокъум теклоныгъэр къыщидзыхыгъэ Пэнэжыкыкое гурыт еджапIэм иублэлIэ классхэм ащезыгъаджэрэ Мэзыужьэкъо Марин ары. Районым шIэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкIэ игъэлорышIаплэ ипашэу Ереджыбэкъо Адамэ Маринэ сценэм дищай гущылэ фабэхэр къыфилозэ, шIоу, дэгъоу, дахэу щыIэр къыдэхунхэу къыфэлъалозэ шу-хьафтынхэр къыфишIыгъэх.

Адэ хэтэ «2015-рэ илъэсым икIэлэегъадж» зыфилорэ щытхуцIэр, апэрэ чыпIэр зыфагъэшъошагъэр? Залым чIэзэрэмыгъафэу чIэсыр зэкIэ аупчIэм иджэуап ежэщтыгъ. Район администрацием ипашэу Хъачмамыкыо Азэма сценэм къыдэкIуайи зэкIэ зэнэкъокъум хэлэжыгъэхэм шIоу щыIэр къадэхунэу, тапэкIэ джыри гъунэпкъакIэхэр аштэнхэу къафэлъалозэ, «2015-рэ илъэсым икIэлэегъадж» зыфилорэ щытхуцIэр жюри зыфигъэшъошагъэм ыцIэ кырылауагъ — ар Гъобэкыое гурыт еджапIэм биологиер цызыгъэхьэрэ Стлашъу Къэплъан.

Аци, ятIонэрэ-ящэнэрэ чыпIэхэр зыхыгъэхэми, лъэныкыо зэфэшъхьафхэм теклоныгъэхэр къащидзыхыгъэхэми агъэнэфэгъэ шIухьафтынхэр, къэ-гъагъэхэр аратыгъэх. Зэхэхъэм къекIоплагъэхэм мэфэкI концерт къафатыгъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Ныдэльфыбзэр кIуачIэ

Бзэм куцIэу иIэр гущылэр ары. Цыфым бзэм ригъэшIырэ зэхашIэхэр гупшысэкIэ зыпкъырешх, акъылкIэ зэрегъэзэфжыых, етIанэ гущылэкIэ къыреIотыкIыжыых, нэмыкI цыфым лъегъэIэ-сыжыых. Арын фае зыкIауагъэри «...зы нэбгырэ рэгущылэфэ а бээр щылэщт, бээр щэлэфэ лъэпкъыри щылэщт!»

СикIэсэ абхъаз тхэкIошхоу Баграт Шинкуба итхылъэу «Последний из ушедших» зыфилорэр бэрэ кIэсэджыкыжы. Апэдэдэ сызеджэм, сыгукIэ зэхэсшIэгъэ тхьамыкIэгъошхоу убыххэм къяхъулагъэм ибэлахь непэ нэсэу сыкыитIупщырэп, сщыгъупшэрэп, мэстэ лъыгъэу сыгу къыхэо. ...Лъэпкъ псаур щылэжъэп, ыбзи кIодыжыгъэ... А тхьамыкIагъом изэхашIэ моу зыгорэуштэу зысыгъэутылIугъ, сыкыизэкIилулагъ, скышъоц къыгъэтэджыгъ, зэхасшIэу чыIаплэу сыкыишIыгъ, етIанэ машIоу сыкыизэкIигъэнагъ, мэкIэ-макIэу, кIуачIэ сызыфэмыхъужэу, сыкыизэхэтысхьагъ, жыкысымыгъащэу сIу зыгорэ къылIугольхьагъ, сынэхэми нэпсыр къакиIэтэкъугъ... Ау зэпымыоу гупшысэ хьылъэр сыгу къыщекIокIыштыгъэ — лъэпкъ псаур щылэжъэп, кIодыжыгъэ, тэкъожыгъэ, дунаишом текIодыкIыжыгъ... Сидэу ар тхьамыкIэгъошхуа, сидэу къынышхуа, сидэу хъазабышхуа... А тхьамыкIагъом фэдэ къытэмыхъулэным, ащ имашIо тыкымыстыным пае сабыеу къэхъоу, лъэпкъым къыхъэуцорэ пэпчэ иныдэльфыбзэ Iутлхъан, ащ илэшIугъэрэ икIо-чIагъэрэ зэхедгъэшIэн фае. Сабыи цыкIум зэпымыоу иныдэльфыбзэкIэ удэгущылэн, арытхьакIумэ имыгъэкIэу ибгъэтын фае.

Ныдэльфыбзэр къыщегъэным ыбгъэу чIэгъ, хахъо щешы сабыи зыщанIурэ унагъом, ащ «екIошъышъ», зыщегъу хъаблэу къызытэхъухьагъэм, етIанэ чылэм, еджапIэм, къэралыгъом...

«Бээр насып Iулъхь, — ылощтыгъэ сянэжъ. Сабыи цыкIур тIэтIыим фэд, узыфаер хэпшыкышт, зэрэпшIэу хъушт. Ащ ипIун дэмышъхьахырэм насып пыщылъ, ау бэлэрэгъырэм, емыгугъурэм, исабыи гъошгъэу, зыздигъэзэщтыр ымышIэу игъашIэ къыхъышт...» Мы гущылэхэр сисабыигъоу къыхэтэджыкIырэ джэмэкъэ шъабэу стхьакIумэ итых.

Н. М. Карамзин ылогъагъ: «Сабыим сид фэдэрэ бзи илъэсыхым щызэригъэшIэн, ылэ къыригъэхъан ылъэкIышт, ау иныдэльфыбзэ изэгъэшIэн щэлэфэ пылтын фаеу мэхъу...»

Ныдэльфыбзэм сабыим щылэныгъэм илэшIугъэ зэхырегъашIэ, къэзыуцухьэрэ дунаим изэрэщтыр къыгурегъало, цыф зэфэшъхьафхэм нэлуасэ афешы, ыпкъышъол зэрэхахъорэм дакIоу, ежъ ишэни, идунэе-еплъыкIи ахегъахъо, зарегъэушъомбгъу, Iофыгъо зэмылIэу жыгъо пчыагъэу ыпашъхъэ кытаджэхэрэм IункIыбзэлухэу афэхъу.

Непэрэ мафэхэм бзэбэмэ язэгъэшIэн чыпэшхо щаубыты, мэхъанэшхо щараты Адыгэ Республикэми, Урысые Федерациеу цыф миллиони 145-рэ зэрысэу, лъэпкъ 600-р зыщызэдэпсэурэм зэфыштыкIэ дахэ, лъэпкъ зэрэгъашIо, хэку шIулъэгъу илэ хъуным пае. Ащ непэ фэлорышIэ Унашъоу «Адыгэ Республикэм ис цыф лъэпкъхэм абзэхэм яхылапIагъ» зыфилорэри.

Бэрэ сырихьылIэу къыхэ-кы адыгабзэм, урысыбзэм е нэмыкIыбзэм цыфым ищылэныгъэ чыпIэу щыубытырэмкIэ зэрагъапшэу, зэнэкъокъухэу.

Ар сшIотэрэзэп. Цыфы пэпчэ ышIэн, икIэсэн, ылы хэлъын фае иныдэльфыбзэ, ау ащ дакIоу нэмыкIыбзэхэри зэрэзэригъэшIэнхэ фаеи угу джэнджэш къырильхъанэу щытэп, ау уахэдэныр акъылыгъэп.

Сид фэдэрэ бзи лъэпкъ шIэмэ, ау тэ, адыгэхэм, тиныдэльфыбзэ ыуж урысыбзэр зэдгъэшIэн фае, сыда пIомэ ар тызыщыпсэурэ къэралыгъом икъэралыгъуабз, лъэпкъыбзэ пстэури зэрэпхы, зэгурегъало.

Зыбзэ шIэрэ цыфым икультура нахь нэлуасэ уфэхъу, ыбзэкIэ уздэгущылэрэ цыфыр нахь благъэ къыпфэхъу, шIоу хэлъыр къыхэхыхы, зыхэхэщэ, акъыл хэогъуатэ, уидунэеэ-хашIэ зы пкъыгъуакIэу къыхъэуцо.

Дэгъуба, насыпыгъэба Л.Н. Толстоимрэ А. С. Пушкинымрэ абзэ лъэш зэбгъашIэмэ, И. В. Гете, В. Шекспир, О. Бальзак абзэ гъэшIэгъонхэм хэшIыкI афыуилэмэ, Л. В. Бетховенымрэ В. А. Моцартрэ абзэ жынычхэр пIэ къыбгъахъэхэмэ... Iо хэлъэп, ахэр зэкIэ бзэ гъэшIэгъонхы, непэрэ щылакIэм цыфым ищыкIэгъэ шъыпкъэх, ау хэтэрэ цыфи иныдэльфыбзэ икыоу ымышIэу нэмыкIыбзэхэр зэригъэшIэнхэ ылъэкIыштэп.

Дунаим гущылэшъоу тетыр цыфыр ары. Бзэм гум илъыр къырилотыкIын елъэкIы, ным ишIулъэгъу зэхыуегъашIэ, тым инэхъой гъусэ къыпфешы, лъэпкъ акъылым укыфегъэушы. Бээр нэм ылъэгъурэп, Iэм къыубытырэп, пщэфыни, плъэлIуфэни плъэкIыштэп, ау кIуачIэу хэлъыр бгъэшIэгъонхэу. Адэ тидэ къырихыгъа цыфым а бээр, сидэуштэу къылэкIэхъанэу хъугъа? Тхьэр къыфэупси къыритыгъа, ошъогум къыфегъэхыгъа, хъауми, кIозэ ыпэ къыфи, гъусэ ышIыгъа? Тидэ бээр къызыщегъэрэр, ухыпIэ гори ащ ила? Мы упчIэмэ яджэуапхэр гъотыгъо хъазыр зыгорэмэ къащэхъу,

шIэныгъэлэжъхэм ар лъачIэм нэсэу зэхафыным ежэх. Ари тэрэзынкIи хъун. Ау сидэуштэу къычIэкIыгъэми, щэч зыхэмы-лъыштыр зы — бээр щылэныгъэм итын лъаплэу, ным ибидзыщэ дыхэлъэу цыфым Iуфэрэ апэрэ гъэшIэ гъомыл. Ащ ыцIэр Ныдэльфыбз! Къежъаплэу илэр ным ыбгъэу фаб, ыкIокI шъаб. Ным икушъэ орэд сабыи цыкIум ыгу репхъэ шIулъэгъумрэ гукIэгъумрэ. Янэжъ ипшысэхэм лъэпкъ гу-лъытэр, цыфыгъэр, нэхъоир Iэкалхъэ. Ятэжъ итхьидэжъхэм шъхьэкIэфэныгъэм, лыгъэм фагъасэх. Тэ, адыгэхэми, тил ныдэльфыбзэ. ЫцIэр ащ Адыгабзэ!

Непэ насыпыгъэкIэ плы-тэн плъэкIышт IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэр (къызэралы-тэрэмкIэ, адыгэ нэбгырэ миллиони 5-рэ ныкыорэ фэдиз къэралыгъо 45-мэ ащэпсэу) ячIыгужъ къэкIонхэ, къагъэзэжыныу фитыныгъэ ялэ зэрэхъугъэр. Тигъэразэу лъэпкъ зэхэхэцэ лъэмыджышхори тазыфагу тедзагъэ хъугъэ.

Зэкъошныгъэм игъэпытэн сичылэу Пэнэхэс илахышIу хешыхъэ. Илъэс пчыагъэ хъугъэу Тыркуем къекIыхэшъ, сабыи-хэр къытфэкIох, тхьамэфи-тIо-щэ шIэлэ. Ахэр унагъо-хэм, сабыимэ ялэгъухэр зэрысхэм, ахэгошагъэхэу ащэпсэух. ХъакIэхэр щэлэфэхэ сабыи-хэр зэгъусэх, зэдеджэх, зызэдагъэпсэфы... Пэнэхэс щегъэжыагъэу районым, республикэм, краим нэлуасэ афэтэшIых, тищылэкIэ-псэукIэ нахь благъэу альэгъу. БгъэшIэгъонэу екъу — илъэси-шъэрэ шъэныкыорэ хымэ хэгъэгум шъхьафитыджэу щыпсэухэрэм ялэпкъыбзэ шIулъэгъоу фырылэмрэ яшэн-хабзэ-хэмрэ кIэзы афашыгъэп, кIау-гъуаеэз, къаухъумагъ. Непэ нэсэу сабыи-хэр Интернетым-кIэ зэфэтхэх, къызыщыкIощтхэ уахътэм ашIуабэ дашIэу пэплъэх, тэри зылфыгъэхэр

зыгорэм кIуагъэхэу къэкIо-жыныхэу яжэрэмэ тафэд. Мыщ фэдэ зэхэхъэ-зэхэтыкIэ Iоф-тхьабзэхэм сабыи-хэм азфа-гу гукIэгъуныгъэрэ гукIэбэны-гъэрэ кыралхъэ.

СыдигъокIи адыгэр дуна-им зэрэщашIэрэ ицIыфыгъ, игукъэбзэгъ, ихьалэлыгъ. Ар непэ джыри зэ нафэу къэхъугъ. БэмышIэу Сирием къыкIыжыхи, тилъэпкъэгъухэр къэкIожыгъэх яхэкужъ. ПсэупIэ гупсэфыпIэ унэгъо 20-мэ Пэнэхэс афэхъугъ. Зэрэчылэу, шъхьадж лъэкIу илэмкIэ, ахэм Iэпылэгъу афэхъух.

Непэ сичылэ цыкIу адыгэ-гур къышчытео — ныдэльфы-бзэм лъагъэу зыщелэты, ицIыф-хэр мэпсэух, мэлэжъэх, джэгъухэр ашIых, сабыи-хэр аплух, ячIылыгъэ гъогуи хьалэлэу акIу...

Сэри ахэм сащыщышъ, сынасыпышIоу зысэлъытэжъы. СичIыгу сытес, силъэпкъ сы-хэс, сыныдэльфыбзэ игъэлэ-жъэн сичылэныгъэ еспхыгъэу сэпсэу.

Тиныдэльфыбзэ инеушрэ ма-фэ зылэ илъыр тэры. Арышъ, тыжыгъэлажъ тиблэкIыгъэ плэ-ужхэу адыгэ гущылэр къэзы-ухъумагъэмэ япэсыгъэу, къыт-кIэхъухьэрэмэ апашъхъэ ты-щымыукуитэжъыныу, ахэр лъэ-псэнчъэу, лъэпкъынчъэу къэ-мынэнхэм пае!

Тыбзэ ыпэ лъыкIотэнэу ты-фаемэ, хэхъоныгъэмэ, текIо-ныгъэмэ ацIэ къызэретIорэм фэдэкъабзэу, щыкIагъэу тилэ-хэми тыналэ атэжъуыгъадз. **ШIэгъэн фаер бзэ, анахъу:**

— *сыхъат пчыагъэу лъэпкъ еджапIэмэ адыгабзэмрэ ли-тературэмрэкIэ ачIэлым ахэ-гъэхъогъэныр;*

— *щэч хэмылэу, апэрэ классым щегъэжыагъэу я II-м нэсэу адыгэ хабзэр аща-кIуныр;*

— *факультатив егъаджа-кIэм ишапхъэ илъэу адыга-бзэм изэгъэшIэн лъэпкъ еджа-плэхэм ащягъэшIэгъэным пэ-чыжъэ зытшыныр, тыгу къы-мышъэхэныр;*

— *тиадыгэ хъарыфылъэ «изэгъэфэн», «иукъэбзын» ыуж-тыкIыныр.*

ДЭГУФ Людмил.

Пэнэхэс гурыт еджапIэу N 7-м икIэлэегъадж.

70

ТЕКЛОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

Заор тхьамыклэгъошху

Зао... А тхьамыклагъор къалгылэсыгъ адыгэ къуаджэхэм. Ныхэм нэпсыр къячъэхы, ятэхэм, ялпыхэм, яклалэхэм, ялахьылхэм — зэкІэ хэгъэгум ищыфхэм агу зыгъэбзгыгъэ хьазабэу ар хъугъэ. Хъульфыгъэу зыныбжыкІэ заом Іухьаныр къызытефэхэрэм агучІэ ащ ыгъэсысыгъэми, къызхагъэщыгъэп.

ОшІэ-дэмышІэу тыхэгъэгу класэ зао къезышылІэгъэ пийм пэуцужыгъэх ини цыкІуи, хъульфыгъи бзылфыгъи. ЗэкІэми гухэлъэу ялагъэр зы: яхэгъэгу, ячІыгу, яунэ къаухъумэщтых, пый мэхъаджэр зехагъэтэкъоныш, теклоньгъэр къыдахышт. Къыдахыгъ ыкІи.

Непэ зигугъу къэсшымэ сшІоигъор Теклоньгъэр къыдэхыгъэным чанэу хэлэжыагъэмэ ащыцъу Пэнэшъу Шъао ыкыу Тыркубий ары. Зеошхор къемыжъэзэ 1939-рэ илъэсым дзэ къулыкъур ыхьынэу ащэгъагъ. Хэгъэгу зеошхор къызежъэм, фронтым Іухьагъэмэ ащыщыгъ. Пый мэхъаджэм езаозэ Украинэр шъхьафит зышыгыт танкистхэм ахэтэу фэхыгъэ. Танкист Ілпхъужым Ілыгъэу къыхафагъэм къыкІакоу тын Іыаплэхэр къыфагъэшъошагъэх. Ілыгъэ хэлъэу зэуагъэмэ ямемориаль-

нэ пхъэмбгъоу Адыгэкъалэ дэтым тетхагъэхэм Пэнэшъу Тыркубий ахэт. Танкист Ілпхъужым ышнахыкІэхэу заом Іумыхьагъэхэу зеоКІыбым къинагъэхэр альэкі къамыгъанэу лэжыагъэх мэшІошхом хэт дзэкліхэм апае. Къуаджэм пийр къыдэмыхьаным фэшІ тамбышхом ишын чанэу хэлэжыагъ Мурати. Ащ сымаджэ щыхъуи, идунай ыхъожыгъ.

Ащ къыкІэлъыкІорэ Къэхъунэ заом Іухьанэу ыныбжыкІэ къыкІыштыгъэп. Къэхъунэ клэлэ Іэтахъоу щытыгъ. Нэмыцхэр чылэм къызыдэхъэхэм заригъэлъэгъуштыгъэп. Ау полицаеу нэмыц техакохэм ягу-сэхэм аралагъ Къэхъунэ унэм зыицгъэбылхэу. Полицайхэр янэ дэжъ къэклугъэх Къэхъунэ аубытынэу, ау имысэу къычІэклыгъ. Ным къэбарэу щыІер клалэм рилагъ. Къэхъунэ чэщырэ унэм къакошты-

гъэ ышхын тіэклү ыхьынэу. Ауштэу чэщырэ къызэрэклорэр зыгорэм полицаим рилагъэти, нэужым зэрагъэшІэнэу ешэхэу рагъэжъэгъагъ. Джауштэу зызаулэ тешлагъэу аубытыгъагъ ыкІи утын хьылъэ рахыгъагъ. Етіанэ автоматым дэлъ щэхэр аухыфэ еуагъэх. Къэхъунэ Іыпсыр къечъэхэу чылэм дэтыгъэ хьамэм ауКІыхэрэр зэратэкъорэ унэу тетым Ілыгъэхэм ахь ахадзагъ. Ар ышыпхъу Рахъмэт ыльэгъугъэти, гүлэзэ кІуагъэ, пчъэм ІункІыбзэххо егъэтыгъагъэти, шъхьаныгъу-пчъэмкІэ ихьагъ. АуКІыгъэхэр

зэпыригъазэмэ яплъызэ ышІэжыи, къырихыжыгъ, хэтэ цыраушхом машэ щитІи ащ рилъхьагъ, ятІэ тыритэкъожыгъ. Ежыр унэм зехъажым нэф къэшъынкІэ бэп илэжыгъэр. Ащыгъум Рахъмэт ыгу сыда щымышлагъэр, къынэу ащ клэхамыкІыгъэр. Ау сыдым уфит, нэмыц полицайхэу Іашэ зыІыгъхэм уафырикъуна! Рахъмэт ышнахыкІэ зыицгъэтіллыгъэ чыІпІэр щымыгъупшэжыным пае анджырэф нахь, пшхын лэжыгъэ тыригъэтісхьэщтыгъэп. Ежъ фэшъхьаф ар ышІэщтыгъэп. Хатэм зыдахъэклэ Къэхъунэ зыицгъэтіллыгъыжыгъэ бэным клэлъырытісхьэти, шъэфэу нэпсыр къетэкъохэу, тхьаусыхэу, ыгъаеу клэлъырысыщтыгъэ.

Хэгъэгу зеошхом имашІо къызынэмысыгъэ унагъо тикъэралыгъо къыкІынэпштын. Ащ къынэу, хьазабэу тицыфхэм аригъэщэчыгъэр хэмыкІокІэжыын тыркыоу хэтрэ унагъуи къынагъ. Теклоньгъэр къызыдэхыгъэ мафэр къэсы зыхъукІэ, зеошхом хэкІодгъэ тятэхэр, тшыхэр, тшыпхъухэр, тілахьылхэр тыгу къэкІыжыых, ахэм Ілыгъэу зэрахъагъэмрэ апэклэКІыгъэмрэ икІэрыкІэу тыгухэр къагъэбырсырыжыых. Зэ-

ошхоу блэкІыгъэм имашІо зынэмысыгъэ щыІэп. Бэ, бэдэд ащ Ілыгъэ щызезыхьагъэу къэзымыгъэзэжыгъэр. Непэ ахэм ящытхъу умыІо-ныр, угу къэмыгъэкІыжыныр, Ілыгъэу зеошхом щызэрахъагъэм игугъу умышыныр емыкІу. Ахэм апыл щытхъур умыІотэныр, къыткІэхъухэрэ ныбжыкІэхэм ямыгъэшІэныр тэ, нахьыжхэм, къыттефэрэп, шъхьэклэфэ афэтэжъугъэшІ, тэжъугъэгъэлъаплэх, сыдигъуи тыгу итэжъугъэгъэлъых, ахэр мыхъугъэмэ, джы непэ тыкъэмысынкіи хъуныгъи.

Джащ фэдэх Теклоньгъэр къыдахи, псаоу къэзыгъэзэжыгъэ дзэкліхэу непэ къытхэтхэри.

Теклоньгъэр къызыдахыгъэр илъэс 70-рэ зыщыбурэ мафэу къэблагъэрэмкІэ ахэм тафэгъушІо, ягъашІэ кІыхъэу, япсауныгъэ пытэу джыри бэрэ къытхэтынхэу, яунагъохэм, япхъорэльфхэм, якъорыльфхэм, яветеран ныбджэгъухэм адатхэхэу щыІэнхэу тафэ-ІаІо.

Непэ ныбжыкІэу къыткІэхъухьэхэрэм тидзэкліхэм Ілыгъэу зео мэхъаджэм щызэрахъагъэм игугъу бэрэ афэтшын фае, ахэр ары мыхъугъэмэ, ошъопщэ шІуцІэр егъашІэм ташъхьагъ итыныгъи.

Сурэтым итыр: **Пэнэшъу Батырбий** (сурэтыр заом илъэхъан тырахыгъагъ).

Берлин нэсыгъ

ЩыІэныгъэр гъэшІэгъоны, дунэе нэфынэм утетыфэ зэкІэ дэгъоу къыпщэхъу, тіэклү укъэгумэ-кІымы ошыІэ, ау пщыгъупшэн умылгъэкІырэр дунэе нэфынэ зымылгъэужыгъэхэр ары. Ахэр псаоу щІэфэхэ ащ фэдизэу уагъэгумэкІырэн, сыда ІІомэ непэ уІумыкІэмэ, неущ уІукІэнэу оугъэ.

Ау егъашІэм узыІумыкІэжыщтыр зидунай зыхъожыгъэхэр ары. Ахэм тэ афэтшІэжыынэу къэнэжырэр бэп: дунаим тетыфэхэ гъогоу къаКІугъэм, зеошхом имэшІо стыр ялфыгъэхэм къанэмысыным пае Ілыгъэу зэрахъагъэм ягугъу тшыныр ары. БлэкІыгъэ зеошхом имашІо хэтыгъэу, ащ игъэкІосэн зІлахьышІу хэзышыхьэгъэ дзэклілішлагъоу сикъоджэгъоу МэщфэшІу Абубэчыр Мосэ ыкыом непэ гъэзетеджэхэр нэлүасэ фэсшыхэ сшІоигъу.

МэщфэшІу Абубэчыр къуаджэу Хьальэкъуае къыщыхъугъ. Къызэрыхъуагъэр мэкъумэщышІэ унэгъо Іужъу. Янэрэ ятэрэ егъашІэм лэжъэклі-псэуакохэу къахыгъ. ЯунагъокІэ бэ хъуштыгъэхэм, хэти къытефэрэр ышІэзэ къырыкІуагъэх, ны-тыхэм аІорэм блэкІыгъэхэп. Зым къыІэпызырэр адрэм къыштэжыІэ лэжъагъэх.

ІлъэсипшІ нахь ымыныбжэу Абубэчыр мэкъу-мэщым икыныгъохэр зэхышлагъэх. Ятэу

Мосэ кІыгъоу жъоным, пхъэным, лэжыгъэІухыжыным, мэкъуоным, былымхъуным апыщэгъэу къыхыгъ. Чылэм колхозыр зыщызэхъащэм яунагъокІэ апэ хэхъагъэхэм ащыщ. УблэпІэ еджапІэм ыуж Пчыхьалыкъое гурыт имыкъурэ еджапІэр къыухыгъ. Еджэныр шІу ыльэгъоу щытыгъ, комсомолым иактивист мышъхьахыжэу еджапІэм чІэсыгъэхэм ащыщыгъ.

1937-рэ илъэсым Абубэчыр къулыкъу ыхьынэу Дзэ Пльыжыым ащэ ыкІи къалэу Владивосток дэт полковой еджапІэм зенитчик сэнэхъатым фэдженэу чІагъахъэ. Дэгъу дэдэклэ ар къеухы ыкІи младшэ сержантэу зенитнэ отделением икомандирэу Владивосток пэмычыжъэу хыгъэхъунэу Русскэм агъако. Ащ ищытхъу аригъалозэ 1941-рэ илъэсым нэс дзэ къулыкъур щехьы. А илъэсым имэзэе мазэ анахь командир ыкІи комсомольцэ дэгъухэм ахалытэш, ВКП (б)-м исатырэ хагъахъэ. Охътабэ темышІэу ком-

мунист ныбжыкІэм цыхъэххо зенитнэ полкым икомандование фешыш, 1941-рэ илъэсым зенитнэ дивизионим ипартийнэ организациие исекретарэу хадзы. 1941-рэ илъэсыр СССР-мкІэ гумэкІыгъошхуагъ. КъохъэпІэ ІэныкъомкІэ фашист Германием тикъэралыгъо зао къыришылІэным ищынагъо къытшъхьарыхьэщтыгъ. Тигъунапкъэхэм дэгъоу уІэшыгъэу зэоным фэхъазыр Японием и Квантунскэ армие алулыгъ. Гитлеровскэ Германиер мэкъуогъум и 22-м, 1941-рэ илъэсым тикъэралыгъо ошІэ-дэмышІэу къызытебанэм охътэ клэКІыкІэ Беларуссие, Украинэр, нэмыкІ хэкубэу тикъэралыгъо

хахьэхэрэр зэпшІагъэх. 1941-рэ илъэсым пийр Москва блэгъэу къэклоплагъ. КъокІыпІэ Чыжъэм щыІэ дзэхэм ащыщ частыбэ КъокІыпІэ фронтым къащэныш, нэмыцым ищынагъоу Москва къышъхьарыхъагъэм щаухъумэным пае гъэфедэгъэнхэу унашъо щылагъ...

Сталинград шыкІогъэ зеошхом Абубэчыр иотделение игъусэу Ілыгъэххо хэлъэу щэзао. Нэмыц техакохэр зехагъэтакъох, гъэрэу нэбгырэ шъэ пчъагъэ къаубыты. Сталинград тидзэхэм теклоньгъэу щашыгъэм Абубэчыр хэлэжыагъ. Курскэ дугам шыкІогъэ Іыгъэчъэ зеошхоми Абубэчыр илахьышхо хэлъ. Ар зипэщэ миномет отделением хэт дзэкліхэр игъусэхэу боевой техникабэ зэхикъутагъ ыкІи нэмыц техакохэу щуикІыгъэр бэдэд. Ащ ыуж Воронежскэ, Брянскэ ыкІи Апэрэ Украинэ фронтхэм Абубэчыр ахэтэу Украинэмрэ Беларуссиемрэ якъалэхэу Харьков, Киев, Житомир, Винницэ, Гомель, Витебскэ, Минскэ ыкІи нэмыкІ псэупІэхэр шъхьафит ышІыжыгъэх. Бэрэ къауІэу къыхэкІыгъ, ау щынэ ымышІэу ренэу пый мэхъаджэм езуагъ Ілыгу иІэу. Курскэ дугам шыкІогъэ Іыгъэчъэ зеошхом Ілыгъэу иотделение хэт дзэкліхэм щызэрахъагъэм пае нэбгырэ пэпчэ медалэу «За отвагу» зыфилорэр къыфагъэшъошагъ. МэщфэшІу Абубэчыр щІэІэфэ зыдзэзогъэ ныбджэгъухэр щыгъупшагъэхэп, ежыри гум ранагъэп. Миномет бригадэм иветеранхэм ясове-

тэу Москва дэтым хэтыгъ, зы мэфэклі бламыгъэкІэу къыфэгъушІагъэх. Бригадэм зео гъогоу къыкІугъэм имузееу Москва дэтым МэщфэшІу Абубэчыри ыцІэ къыщыралэ мэфэклі мафэ хъумэ. МэщфэшІу Абубэчыр заом гъэхъэгъэххоу щышІыгъэхэм, икъэралыгъо гупсэ ыпсэ етыгъэу зэрэфзэуагъэм, Ілыгъэу зеошхом щызэрихъагъэхэм къэралыгъом осэшхо къафишІыгъ. Хэгъэгу зеошхом иорденхэу а 1-рэ ыкІи я 2-рэ степень зІлэхэр, Жьогъо Пльыжыым иорден, медалхэу «За отвагу» тіогъогоу ыкІи нэмыкІ медальхэу 12-м къехъу къыфагъэшъошагъэх.

Зео ужым МэщфэшІу Абубэчыр 1945-рэ илъэсым чъэпыогъу мазэм нэс ротэм икомандир игуадзэу Берлин мэзихэу къулыкъу щыхыгъ. Ащ къызекІыжыым гъэпсэфи зэпыуи имыІэу илъэс 40-м хьызмэтшІэпІэ зэфэшъхьафхэм Іоф ащишлагъ. Чылэм зы унэгъо зэкІужъэу, бын-унэгъошхоу дэсыгъэхэм ащыщ. Икъуаджэ игумэкІыгъохэр ащ зэхышІэщтыгъэх, шъхьэклэфэ фашыштыгъ, упчІэжыгъоу ялагъ.

МэщфэшІу Абубэчыр непэ къытхэмытыжыми, заом Ілыгъэу къышыхафагъэм, ІофшІэным гъэхъагъэу щышІыгъэхэм апае ренэу игугъу шІукІэ ашы.

Нэклубгъом итхэр къэзыгъэхъазырыгъэр ХЪОДЭ Сэфэр. ІофшІэным иветеран.

Сурэтым итыр: **МэщфэшІу Абубэчыр.**

(Къызыкълэпкълорэр
мэлыльфэгъум и 11-м
къыдэкълэгъэ номерым ит).

Гоцэмид (унэм ихъэхэзэ.)
Дэгъугъэхэмэ джынэс унэгъо-
мышлэу шысыныхэпи...

Мэдин. Ничего себе дом-
работница, джары «суперде-
вочка» зыфалорэр!

Ислъам. Къалэм щапугъэу
ары къызэрэзгъурылауагъэр...

Заур. Сянэ сыфэлъыхъозэ
Интернетымкълэ джары къыс-
фэтхэжыгъагъэр.

Ислъам. Адыгабзэр къеуп-
кълэпкы, лъэпкъ лэфхэми амы-
гъэгумэкълэу щытэп.

Мэдин. А зыфашъулохэрэм
егъаши арэмыгъэгумэкълэ, идэха-
гъэ изакъоми, «ишхур» ебгъэ-
лонкълэ фэдэ щылэп. Кълэу ыуж
сыхъашт.

Ислъам. Шэхэу тхъабзэ
тебдзагъ.

Мэдин. А пшъашъэр дэхэ
къодыеп, узфикъудыеуи зыгорэ
хэлъ, шыпкъэба, Заур?

Заур (пакъырду). Сэ сыда
сызэрэхэтыжыыр о тхъабзэ теб-
дзэгъахэба?

Мэдин. Зэрэслэгъугъэм те-
тэу сыгу къысылуагъ: «Булай-
къор, джар о къыптегъэпсы-
хъэгъэ шыпкъэшъ, блэмыгъэ-
кълэу «ишхур» ебгъэлон фад!»

Ислъам. Козыпхъуми уте-
лэлэ площтыгъэба?

Мэдин (ыгукълэ плъыр-стыр
къэхъугъэу къэтэджи). Изви-
ни, мыдрэ нахъ дахэм ар къы-
риутыгъ. Арышъ, тауштэуми
«ишхур» есымыгъалоу ыуж си-
кълыштэп.

Ислъам. Уитормозхэр джыри
щытхъагъэха сэлэ, зэ къэуцу-
жыба!

Заур (Ислъам зыфигъэза-
гъэу). Сыда къыщысылыгъэр,
джынэс дэхэкълэагъи?

Ислъам. Щорэ сапэу зэлэ-
мыгъэм къыфыригъашлэу ри-
гъэжыагъэшъ ары.

Мэдин. Ты прав, синыйбдже-
гъужъ, силов дэгъу, кайф къэ-
сэубыты. Чыгу хъураер къэ-
сэзыгъэбыбыхъашт тамэхэр
къызгокълэх.

Ислъам. Зэгорэм а птамэ-
хэр къызэхэкълэпхъэшъ, къыз-
дэмыкълыхъэхэр тауташым
удэфэшт.

Мэдин. Шъори тхъэгъо шып-
къэр зыфэдэр шыушлэнэу шыу-
фаемэ, дозэ заулэ сйлэшъ,
сыжъудэгощэн слъэкълышт. Кълэ,
тефэрэмкълэ етланэ тызэзэгъы-
жыных.

Заур. Сэ ащ фэдэхэм са-
хэтэп.

Ислъам (къэтэджижы, Мэ-
дини ылэджанэ еубытышъ, къе-
гъэтэджи). А къепхыжыагъэр
оц нэмыкълэу зищыкълэгъэ къыт-
хэтэпышъ, сауж кыхъ. (Заур
къэтэджижыгъэм зыкълыфе-
гъазэ.) О уихъакълэ нахъ бла-
гъэу нэлэуасэ зыфэшл, тэ те-
жъэкълыгъ (Заур ылапэ еубы-
тыжы, ежъэжы, Мэдини зи
ымылоу ыуж ехъ).

Заур (компьютерым клэрэ-
тысхъажышъ, хегъанэ, ау кла-
виатурэм тлэкълэу лэлэклэ зы-
рычъэкълэ егъэкълэжышъ, зы-
тыреплэжы, къэтэджи, щагур
рикълэу регъажъэ. Етланэ
къэууцумэ, ежъэжы, зы-
гъэгумэкълэу зэхэлхэу рэ-
гушылэ). Линарэ гухэлъэу илэр
къызгъурылорэр. Ыщэчыгъэ пстэ-
ум ауж щылэныгъэм гушхоу
къыхъуцожыын зэрплэкълыгъэр
сэгъэшлагъэ. Гъэшлэгъон дэ-
дэр, сянэ ар дунаим зэрэ-
фытемилъагъорэр ышлэ пэты-
зэ, мафэ къэси ынэгъу клэтынэу
ыджэ къызэрэкълэуагъэр ары.
Зэкълэ къызычлэщыкълэ хъуштым

ХЪУРМЭ Хъусен

Гоцэмидэ инысэхэдакълэ

Къэшлыгъуипл хъурэ пьес

ХЭТХЭР:

Хъаблэкъо Мэд — пенсием щылэ хъулъ-
фыгъэ лъэгъупхъ.

Хъаблэкъо Гоцэмид — Мэд ишхъэгъус,
илъэс 50 фэдиз ыныбжъ.

Заур — ахэм яклэлэ закъу.

Ичрам — Гоцэмидэ ышнахыкълэ, илъэс
40 горэ ыныбжъ.

Рузан — Заур игъунэгъу, быдзыщэ зэ-
дешъуагъэх.

Линара (Лора) — Заур икъэщэн.

Шыклор Ислъам — Заур иныбджэгъу.

Мэдин — анашист, Ислъам ишъэогъу.

Щамсэт — гъунэгъу шыу.

Сурэтыр
авторым ышлыгъ.

сегупшысэнэуи сыфаеп, быр-
сырэу сянэ къылэтыштым фэдэ
ухэмыплъэмэ нахышлушъ.

**Гоцэмидэ Линарэ унэм къы-
рещы.** Заур щагум зэрэдэтыр
къызалъэгъукълэ, Гоцэмидэ къэ-
гумэкълэ.

Гоцэмид (Линарэ релэ).
Еплъ мо сиклалэ тыгъэшхом
зэрэхэтым. (Заур зыфегъазэ.)
А Заур, мы щагу фэбаем зы-
дэмыгъэлыхъэба. Модэ залым
ихъ, Лорэ кондиционерыр шы-
хыгъани, чыылэтэгъэ шлагъоу
къышлыгъэм сигъэтхъэжыгъ.

Заур (лэщыпкъылышъ, унэм
ихъэ зыхъукълэ ышхъэ фелэ-
жы). «Сенэгуе «домработни-
цэм» сянэ ыумэхъы фэжыа-
гъэкълэ. Ыгъэлэнэу ылоты, «Спи-
тыр» хытигъэгъанэщытэгъэп, джы
псынклэу Линарэ ащ жабзэ
къыфигъотыгъ. Дэгъоу ригъэ-
жыагъ, бэрэ фыклэщытмэ
сшлэрэп нахъ».

Гоцэмид (Лорэ тлысыплэ
жыаум къыцагъэу тлысыхэзэ).
Унэкълэщыр къэозгъэплыхъэ-
гъах, сипшъашъ, мары тица-
гуи зыфэдэр олъэгъу.

Лора. Зэтэгъэпсыхъагъ... Зэ-
клэри сыгу рыхыгъ.

Гоцэмид. Сызэрэпчыгугъы-
рэр унэмэ уарылабэзэ пшы-
нэу ары.

Лора. Къызэрэслогъахэу,
адыгэ унэгъо псэукълэм сыфе-
джагъэу щытышъ, унэмэ язэ-
лыхын сигуапэу сыпылышт.
Етлани сянэжъ адыгэ шхыны-
гъоэм яшылкълэ сыфигъэсагъ.
щыпс-пласт, лылыбжъ, къояжъ
зыфэлэщтхэм ямызакъоу
ищыкълэгъэмэ бахъсыми згъэ-
жэшт.

Гоцэмид. Бахъсым олуа?!
Ащыгъум уадыгэ пшъэшъэ
шыпкъэба! Ар зышынышъ,
тэрэзэу зыгъэжъэжыын джы
къыдэкълыштэп. Уаупчыгъэми,
агъэлонкълэу къыуалон.

Лора (укълэагъэу еплыхы-
зэ). Дэгъугъэкълэ адыгэмэ алы-
тэрэр зэкълэ къысхэзылхъа-
нэу пылпыгъэхэр сызыплугъэхэ
сянэжъ-сятэжъхэр арых.

Гоцэмид. Ахэр адыгэ шып-
къэх. Нэлэуасэ зафэтшынуэу,
тхъакълэнхэу тадэжъ къэцагъэ-
хэмэ хъуштыгъэ.

Лора (къэгъу). Хъау, хъау,
ищыкълэгъэп.

Гоцэмид. Дэгъуба а цыф
шлагъохэр плъэгъунхэкълэ... нэ-
луаси тызэфэхъунгы...

Лора. Ахэр боу жыхъ, хъа-
клэлэ къэкълэуштытхэп. (Ышъ-
хъэ дыригъэзэкълэу зыфелэ-
жы.) Къэнэжыырэр къэозгъэ-
щэнхэшъ, сэр-сэрэу сшхъэ оц
ислъажынуэу ары.

Гоцэмид. Ащыгъум дгъэгъу-

мэкълынхэп. Тхъэм гъэшлэ кълыхъэ
къарерэт, боу дэгъоу уаплугъ,
адыгэ дэхагъэу щылэр зэкълэ
къыпхалхъагъ. Ау пщэрыхъан
лофыр ппшъэ къыслхъаштэп,
сипшъашъ, сэ сыхъулъфыгъэ-
хэм шхын зэхэдзышхо ашлышъ,
боу гъэрэзэгъуаех... Лыжыри
сэри зэрэтшлэогъор укълэтэзэ-
щыфэ типшъашъэм фэдэу укълэ-
тхэсынэу ары.

Лора. Тхъашъуегъэпсэу ащ
фэдэу шыукълэзэрэсплэогълэрэм-
кълэ. Сэ къыстефэрэр сшлэшт.
Къоджэ псэукълэр сыгу ре-
хышъ, шъо апэ шыукълэсэзэ-
щынклэи мэхъу.

Гоцэмид. Кълэ ащ темыгъэ-
гупшысэгъу...

Лора (зигъэнэшлэу). Заур
игъусагъэхэри о уиклэлэхэн
фай?

Гоцэмид (ыгъэшлагъоу). Ала-
хъэм ерэмид, мохэр сиклэ-
лэнха! Сэсыер зэрэдахэр, зы-
кли зэрафэмыдахэм гу лып-
тагъэба?!

Лора (укълэагъэу къызыты-
ригъау). Анэгъу сиклэплэныр
къызгъэкълугъэп...

Гоцэмид (фэразэу). Дэ-
гъоу пшлагъэ, сипшъашъ, уакълэ-
плэагъэкълэ, зи узыгъэтхъэн
акълэплэгъоштыгъэп, къэзымы-
щэжыын закълэу зэхэтых. Мы
тицагу ахэм яугъоиплэ зэпыт,
компьютерым клэрэрэсыхи ары.

Лора. Джы компьютерыр
зэрэдунаеу щагъэфедэ...

Гоцэмид. Ахэр згъэшла-
гъохэзэ, зидэклогъушхо тигъу-
нэгъу пшъашъэмэ а компью-
тер джэгъуалъэр инэрыгъэу къы-
члэкълыгъ.

Лора (къылогъушлэ). Сэри ком-
пьютерыр бэрэ сэгъэфедэ.

Гоцэмид. Плорэр гъэшлэ-
гъоны!

Лора. Анахъ сищыкълэгъэштэу
къызыдэсштагъэмэ ар ащыщ.
Ащ и Интернет джэгъуапэу имы-
гъотэн щылэп, уфаемэ, Аме-
рикэм шылэми удэгъушлэн плэ-
кълышт.

Гоцэмид. А Америкэжъэу
Тхъэм ригъэчъэхэным игугъу
къэлпыхъэнэуи сыфэхъап, нынэ.
Къырым Украинэм къытыри-
хыжыгъ ылуи, тихэгъэгу дэ-
къацэм даригъэубытагъэшъ, джы
тучанхэм мафэ къэси уасэ-
хэм къащыхэхъо. Арэп, шып-
къэна а Къырым адыгэхэми
ягъэгъу зэралорэр?

Лора. Тарихъ тхыгъэхэм ащ
фэди къахэфэ.

Гоцэмид. А, субхъан Алахъ,
сид гъэшлэгъона, мы адыгэ-
хэр тыдэ щыпсэугъэхэми ялэр
зэкълэ атырахызэ егъаши къы-
рыкълэуагъэхи. Дэгъу джы ар Ук-
раинэм къытырахыжыгъэмэ...

Лора. Ащыгъум хъурэмэ о
дэгъоу уащыгуагъэба?

Гоцэмид. Уащымыгъозэн
олъэкълэ мафи чэщи сызылус
телевизорым нэмыкълэ щызэхэ-
мыхымэ? Сыдэу сыделэ щыса,
гъогу укълэтекълыгъ, узгъэшха-
гъэп (къэтэджижы).

Лора (къэтэджижы). Сэ сы-
мэлаклэрэп...

Гоцэмид. Сыд пшхыгъэми,
сэ сйлэшлэ дэдэхэр хэмыфэ-
жыынхэу щытэп (унэм Лорэ
рещэ).

**Машинэ псынклэу къэуцу-
гъэм ипчъэфэшлыжъ макъэ
чэугупэ кълыбым къыщэлэу,
етланэ къэлэпчъэжыеу къы-
лукълэу Мэд къыщэлъагъо.
Ащ пакет дэгъу инкълэу ушъа-
гъэр ылыгъ. Ар зыгъэпсэфы-
плэм къэкълэушъ, пакетыр сто-
лым тырегъэуцо, пшыгъэу
щетлысэхы, ишляп зыще-
хы, лэплэкълэжыеу джыбэм
къырихыгъэмкълэ ыклэцлэ зы-
лэкълыхъэкълэ, столым тыре-
гъэтлысхъэ. Тлэкълэу зыщыс-
кълэ, зэхэлхэу игупшысэхэр
кълэох:** «Мы фэбэр къысэ-
зэгъыхэрэп шыу. Арэу жъы
сыхъуагъэмэ сшлэрэп нахъ,
мышъ фэдэу фэбэм къыс-
фыригъашлэщтыгъэу къэсшлэ-
жыырэп. Пшхъэ нахъ къы-
хэлпынкълэу псыхъо горэм мэ-
фэ реным ухэмысштытмэ сшлэ-
рэп. Кълэ джы непэ лэфыр
шхъафы, кондиционерхэр унэ-
мэ арытхэ хъугъэшъ, урамы-
фыжыагъэмэ, чылэтагъэу уисын
плэмэ уфит. Ары шхъаеми, тэ
зы бзылфыгъэ исышъ, адрэ-
мэ ялыагъэу аджал къыфыхы-
штэу елэшъ, узэгъоутынклэ исэу
кондиционер гори хыуигъэгъэ-
нэштэп».

**Гоцэмидэ унэм къэкълэ,
ыджэ къэтлысы.**

Гоцэмид (ипл луппыхъэ-
зэ). Упшыгъэгъушъ...

Мэд. Фабэба, узэхеукълэ...

Гоцэмид. Унэр чылэтэгъэ
шлагъу, уисынклэ фэдэ щылэп,
сытхъэжыгъ...

Мэд (ыгъэшлагъоу). Уигъэ-
лэнэу площтыгъи, джы сыда
къэхъугъэр?

Гоцэмид (гушлуагъом хэ-
тэу). Хъугъэр боу гъэшлэгъоны!
Ар къыослонэу ары укълэзэ-
рэсплэгъоу сыкълэзкълэуагъэр.
Мэд. Уахые къыпфехыгъа
сэлэ, узэпэнэфыжыыри?!

Гоцэмид. Сызэпэнэфы-
жыынба, пшъэшъэ дэхэ дэдэ
тилэ хъугъэ!..

Мэд. Тыдэ къыпхыгъэу ара?
Сышхъащыхы мыхъугъэмэ сэ
къэсшлэжыырэр клэлэ закъо
ерагъэу къэлпфы, нахыбэ
уфэмыежъэу узэрэтлысыжы-

гъагъэр ары. Хъауми шъаор
пхъожыгъа?

Гоцэмид. Зи схъожыгъэп,
ежъ-ежыырэу пшъэшъэ хъуп-
хъэ дэхэдэдэ къытфэкълэуагъ.

Мэд. Къызгъурылорэр, хэтэ
къэкълэуагъэр?

Гоцэмид. Унэзэыхакълэу сы-
зылхыхъуштыгъэр ары зы-
фаслорэр.

Мэд (шломыгъэшлэгъоны-
жъэу). Ара сэлэ..., клэ пфэ-
чырэн бгъотыгъэмэ ары.

Гоцэмид. Чыракълэ ащ
фэдэм уеджэн плэкълыштэп.

Мэд. Сыда, лэф ебгъэшлэнэу
арба къызыкълэбгъэкълэуагъэр?

Гоцэмид. Адыгэ пшъэшъэ
шыпкъэшъ ары. Луш, дахэ,
Мыекълэуапэ къышхыгъэ шхъа-
ем, тызэрэфаем фэдизрэ та-
дэжъ исышт... Нэмыкълэу къэ-
плон зыхъукълэ, сэ сищыкълэгъэ
шыпкъэм фэд.

Мэд. Кълэ о уигъэрэзэштмэ
ары.

Гоцэмид. Симыгъэразэ
хъуна, гум къепкълэушлэ, лум
къетлысхъэ... (пакетэу столым
тетыр къыштагъэу иппыхъэ-
зэ.) Сыда джыри къытфэпхы-
гъэхэр?

Мэд. Унэм илхъэм сапылпы-
гъэп..., шоколад-«сникерс» зы-
фэлэшт лэшлэ-лушлэ, клэлэмэ
ашхын сгуагъэ...

Гоцэмид (къэтэджижышъ,
пакетыр ештэ). Дэгъоу пшла-
гъэ, къэлэ пшъашъэм лэшлэ-
лушлэхэр икласэхэн фай. (Унэм
ехъажы.)

Мэд. Къыфэкълэуагъэм фэкълэ-
щыгъошхоу, ыкълэ нысэ дэгъу
къыфицагъэмэ зэрэгъушлэнэу
мэгъушлэ, ау бэрэ аущтэу шы-
тыштмэ сшлэрэп нахъ. (Унэм
ехъажы.)

Ящэнэрэ къэшлыгъу

Гъэмэфэ пчэдэжъ чыылэ-
тэгъэ гохъ, тыгъэр къыдэ-
клоенэу ежъэгъэ къодый. Ло-
рэ капрон мэтэшхо ылыгъэу
унэм къекълэ, щагум изы-
бгъукълэ рыщэгъэ гъучыным
пылэгъэ гыкълыгъэхэм адэжъ
макълэ, матэр егъэуцу, гыкълэ-
гъэхэм якълыпыхыжыын де-
ублэ. Агъунэкълэ пылэгъэ
плэтэдзэр къыпыхыжыгъэу
лэклэ-лэаплэу зэтыриуплан-
кълэ зэкълэушлэхъэ зыхъукълэ,
щагум къыдэхъэгъэ Мэдинэ
къыклэрэхъэшъ, къылыплэу
мэуцу.

Лора. Жъэу укълэуагъ, Мэ-
дин. Зауррэ орырэ зыгорэм
шъеужыагъа?

Мэдин. Пшлэшъ умыгъэхъу
фаеми, нычэлэ ренэ сипкълэ-
хъаплэ ухэтыгъ.

Лора. Сыд шъула сыкълэ-
хэзыхъагъэр?

Мэдин. Сызыптэплэагъэм
къыщэгъэжыагъэу сыгу ишхуыр
къызэрэфэбгъэкълэуагъэр ары.

Лора. Орба джынэс зэкълэми
«ишхуыр» къафэзыгъащыт-
гъэр?

Мэдин. Сишъыпкъи сэ.

Лора. Ащыгъум укълэуагъэу,
шлэ слэгъурэ клэлэ сэ сил.

Мэдин. Гъэшлэгъона уилэмэ?
«Ишхур» плонышъ, лубгъэкълэу
хъугъэ нылэп.

Лора. Мэдин, сэ сипсэлъы-
хъо сыд фэдизырэ «ишхур»
плагъэкълэ лубгъэкълэуштытмэ
ащыщэп...

Мэдин (зигъэинэу). Ишхурэу
плорэм ар елхытыгъ.

Лора. Адэ дэгъуба, ар о
епло пшлэогъомэ, нэлэуасэ уфэс-
шына. Анахыбэми, оц фэ-
дитлэ гор нылэп зэрэнахъ иныр.

(Джыри къыкълэуштытмэ).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «ГъомылапхъэкӀэ агъэфедэрэ лэжыгъэр къэзыхыжьыхэрэм, хьалыгъу лъэпкъ зэфэшхьафхэмрэ нэмыкӀ хьаджыгъэ хэкихэмрэ зыгъажьэхэрэм къэралыгъо лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ехыылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья ия 2-рэ лахъ зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхалэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «ГъомылапхъэкӀэ агъэфедэрэ лэжыгъэр къэзыхыжьыхэрэм, хьалыгъу лъэпкъ зэфэшхьафхэмрэ нэмыкӀ хьаджыгъэхэкихэмрэ зыгъажьэхэрэм къэралыгъо лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ехыылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья ия 2-рэ лахъ зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 6-м аштагъэу N 96-р зытетэу «ГъомылапхъэкӀэ агъэфедэрэ лэжыгъэр къэзыхыжьыхэрэм, хьалыгъу лъэпкъ зэфэшхьафхэмрэ нэмыкӀ хьаджыгъэ хэкихэмрэ зыгъажьэхэрэм къэралыгъо лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ехыылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2012, N 6) ия 4-рэ статья ия 2-рэ лахъ зэхьокыныгъэ фэшлыгъэнэу, гуцылэхэу «гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ программэхэу плэлъэ кӀыхьэхэм ателъытагъэхэр» зыфиохэрэр гуцылэхэу «къэралыгъо программэхэр» зыфиохэрэмкӀэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 395

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Ветеринарием епхыгъэ лӀофыгъохэу Адыгэ Республикэм щызэшлуахыхэрэм яхыылагъ» зыфиорэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхалэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Ветеринарием епхыгъэ лӀофыгъохэу Адыгэ Республикэм щызэшлуахыхэрэм яхыылагъ» зыфиорэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэу N 279-р зытетэу «Ветеринарием епхыгъэ лӀофыгъохэу Адыгэ Республикэм щызэшлуахыхэрэм яхыылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2009, N 7; 2011, N 3; 2012, N 4; 2013, N 5) мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) а 1¹-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«А 1¹-рэ статья. Мы Законом щегъэфедэрэ къэлуакӀэхэр

Мы Законом къыхэфэрэ къэлуакӀэхэр Урысые Федерацием и Законэу 1993-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 14-м аштагъэу N 4979-1-р зытетэу «Ветеринарием ехыылагъ» зыфиорэм щыраӀэ мэхьанэхэм афэдэхэр яӀэу агъэфедэх.»;

2) я 2-рэ статья ия 2-рэ лахъ ия 7-рэ пункт хэт гуцылэхэу «лӀоф зэрашӀэрэм лъэплъэ» зыфиохэрэр гуцылэхэу «лӀофшӀэн» зыфиорэмкӀэ зэблэхъугъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 396

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чӀыплӀэу яӀэхэм игъом гъэцӀкӀэжынышхохэр яшылӀэгъэнымкӀэ лӀофыгъо зауӀэмэ яхыылагъ» зыфиорэм ия 13-рэ статья ия 1-рэ лахъ зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхалэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чӀыплӀэу яӀэхэм игъом гъэцӀкӀэжынышхохэр яшылӀэгъэнымкӀэ лӀофыгъо зауӀэмэ яхыылагъ» зыфиорэм ия 13-рэ статья ия 1-рэ лахъ зэхьокыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2013-рэ илъэсым шышхъэлум и 1-м аштагъэу N 225-р зытетэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чӀыплӀэу яӀэхэм игъом гъэцӀкӀэжынышхохэр яшылӀэгъэнымкӀэ лӀофыгъо зауӀэмэ яхыылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2013, N 8; 2014, N 4, 12) ия 13-рэ статья ия 1-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «ыпэрэ илъэсым» зыфиохэрэм ауж гуцылэхэу «ыкӀи илъэсэу итым фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чӀыплӀэу яӀэхэм гъэцӀкӀэжынышхохэр яшылӀэгъэнхэм пае ахъщэу къалӀкӀэхьанэу къырадзагъэр зыфӀэдызыр» зыфиохэрэр хэгъэхьогъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 397

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабий ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кӀэлэцӀкӀыкӀухэмрэ социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ гарантие тедзэхэр къыдӀэлъытэгъэнхэм ехыылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым гъэтхалэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабий ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кӀэлэцӀкӀыкӀухэмрэ социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ гарантие тедзэхэр къыдӀэлъытэгъэнхэм ехыылагъ» зыфиорэм ия 4-рэ статья зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым жьоныгъуакӀэм и 25-м аштагъэу N 319-р зытетэу «Сабий ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кӀэлэцӀкӀыкӀухэмрэ социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ гарантие тедзэхэр къыдӀэлъытэгъэнхэм ехыылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2005, N 5; 2008, N 2; 2010, N 5; 2012, N 2, 4; 2012, N 8, 12; 2014, N 2, 4) ия 4-рэ статья мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 2-рэ лахымы хэт гуцылэхэу «къэралыгъо мылькукӀэ алыгъхэм» зыфиохэрэр гуцылэхэу «шхъхьалэм» зыфиорэмкӀэ зэблэхъугъэнэу;

2) я 3-рэ лахымы мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыплӀэ бюджетхэм

ямылькукӀэ программэ шхъхьалэхэм атетэу рагъаджэхэзэ сабий ибэхэу, ны-тыхэр зышхъарымытыжъ кӀэлэцӀкӀыкӀухэу гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ организациехэр къэзыухыгъэхэм, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет е чӀыплӀэ бюджетхэм ямылькукӀэ программэ шхъхьалэхэм атетэу очнэу еджэныр джыри лызыгъэкӀуатэхэрэм анэмкӀихэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зеригъэнэфэгъэ шыкӀлэм тетэу зэтыгъокӀэ щыгъынхэр, лъэкӀопылхьэхэр, инвентарь шъабэ, сомэ 500-м къыщымыкӀэрэ зэтыгъо ахъшэ лэпылэгъу араты.»;

3) я 4-рэ лахымы хэт гуцылэхэу «къэралыгъо мылькукӀэ алыгъхэм» зыфиохэрэр гуцылэхэу «шхъхьалэм» зыфиорэмкӀэ зэблэхъугъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 31-рэ, 2015-рэ илъэс N 399

Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Щытхъу тхыль афэзыгъэшъошэрэ Комиссием ехыылагъ

Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфиорэм диштэу **унашъо сэшлы:**

1. Ухэсыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Щытхъу тхыль афэзыгъэшъошэрэ Комиссием хэтыштхэр гуадзэу N 1-м диштэу;

2) Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ и Щытхъу тхыль афэзыгъэшъошэрэ Комиссием ехыылӀэгъэ Положениер гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхьоны-

гъэмрэкӀэ и Министерствэ исайт ригъэхьанэу, къыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакции, мазэ къэс къыдӀкӀырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр» зыфиорэм алӀкӀигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием ишӀолпырхэм яшӀпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэлорышӀаплӀэ мы унашъор лӀкӀигъэхьанэу.

3. Къызыхаутырэ мэфэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ, гъэтхалэм и 10, 2015-рэ илъэс N 48

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФХЭР

Адыгэ эстрадэм
«инэбзый нэф»

Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Ингушетием, Темыр Осетием янароднэ артистэу, Дунэе фестиваль-зэнэкъокъухэм щытхуцлэхэр къащыдэзыхыгъэу Нэфышъэ Чэрим иконцерт Адыгеим и Къэралыгъо филармоние щыкӀуагъ. Тиреспубликэ и Лышхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан, Правительствэм икӀулыкӀушлэхэр пчыхъзэхыхъэм хэлэжыагъэх.

Нэфышъэ Чэримэ итворческэ иофшлэн илъэс 25-рэ зэрэхуыгъэм фэгъэхыгъэ зэхыхъэхэр Урысыем щырекӀокӀых. Москва ианыхъ хэхыгъэ концерт къэтыплэмэ ащыщэу Крокус Сити къыщыригъажыи, хэгъэгум ишӀо-лырхэм зэлукӀэгъу гъэшлэгонхэр ащызэхихагъэх.

— Лъэжэу сэ сэгущӀо мыщ фэдэ концерт гъэшлэгоным сызэрелпырэм фэш. Нэфышъэ Чэримэ бэшлагъэу ныбджэгъу зэфыщытыкӀэшлэхэр дысилэх. Адыгэ эстрадэм «инэбзый нэф» зыщытыр илъэс 25-рэ хуыгъэ. Непэрэ зэхыхъэм хэлэжыагъэрэм, зэхэщакӀохэм «тхьашуегъэпсэу» ясложыи сшӀоигъу концерт шлагъом пае, — къылуагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышхъэ филармонием исценэшхо къытехыи, гушылэ фабэхэр къызэрилуагъэхэр Нэфышъэ Чэримэ гуагэ щыхуыгъ, «тхьашуегъэпсэу» къыриложыгъ.

Урысыем, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ артистэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыло-къэшъокӀо ансамблэу «Ис-лъамыем» ихудожественнэ пащэу, зэлъашлэрэ композиторэу Нэхэе Аслъан классикэм хэхъгъэ тхакӀохэм ягушылэ щэрыо-

хэр ыгъэфедэхэзэ, тызыхэт уахътэм орэдым чыплэ ин зэрэщырилэр, нахъышлоу тыпсэунымкӀэ искусствэм хэхъо-ныгъэхэр егъэшлыгъэнхэ зэрэфаер хигъэунэфыкӀыгъ. Нэфышъэ Чэримэ адыгэу дунаим тетхэм щытхуыу къафыхырэр иорэд пӀпчъ хэолъагъо.

Нэхэе Нурыет сценэм къытехыагъэп. Пэнэжыкыуае къыкӀыгъ. Ылхъоу Сар, ипхӀорэльфэу Рустам, инысэу Любэ игъусэхэу концертным къыкӀуагъ. Илъэс 80-м еху зыныбж нэнэ дахэр лупкӀэу мэгущылэ. Нэфышъэ Чэримэ тилъэкъ иорэдыло аныхъ дэгъухэм ахелытэ, икӀалэм фэдэу еплъы.

Чэримэ къуаджэм къыкӀыгъэ бзылфыгъэ шъырытыр къызэрежэрэр зызэхехым, ныбжыкӀэу ыпашхъэ щытхэм къахэкӀи, Нэхэе Нурыет гушылэгъу фэхуыгъ, иорэдхэр зытетхэгъэ дискыр нэп-еплӀ шлухъафтын фишлыгъ.

— Ащ фэдэ зэлукӀэгъухэр гъашлэм щыц мэхуы, — къытилуагъ Нэфышъэ Чэримэ. — Тхьаегъэпсэх, шъхъащэ афэсшылэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ лъэкъ ансамблэу «Налмэсыр», Темыр Кавказым искусствэхэмкӀэ и Институтэу Налщык дэтым имузыкантхэр игъусэхэу Нэфышъэ Чэримэ иконцерт Мыекъуапэ къы-

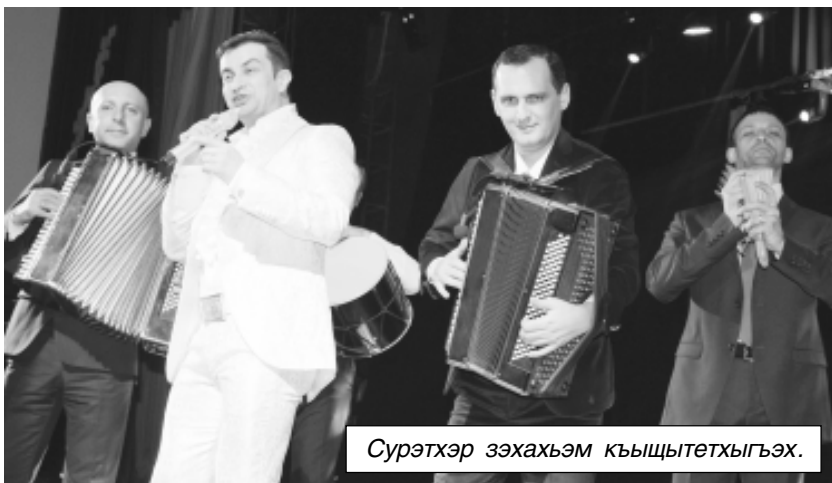
щытыгъ. Пчыхъзэхыхъэр зезыщэгъэ артисткэу Гумэ Маринэ къызэрэтилуагъэу, тӀысылэ нӀкӀ филармонием щамыгъотыжъэу концертным еплъыгъэхэм гукъэ-кӀыжышлоу ялӀэщтыр макӀлӀ.

Ижырэ адыгэ орэдхэр, тихэку гупсэ фэгъэхыгъэхэр Ч. Нэфышъэм ыгъэжынычыгъэх. Композиторэу Тхьабысым Умарэ иорэдэу «Синанэм» Чэримэ къэлӀкӀашу къызэрэфигъотыгъэр едӀ-лугъэхэм къыхагъэщыгъ. Нэнэ ды-

шъэу нэнэ дахэм орэдыбэ къыфаломы, Жэнэ Къырымызэрэ Тхьабысым Умарэрэ зэдау-сыгъэ «Синанэу» дунаим шашлэрэр лӀкӀыб хэгъэгухэми ащызэхыхы, нахъ ащагъэлаплӀ.

Концертыр кӀозэ гушылэгъу тызыфэхуыгъэхэ артистхэу Хьакъуй Анжеликэ, Бэрэздж Дианэ, Нэгъой Мадинэ, Шагудж Батурай, Псыблэнэ Муратэ, Къулэ Мурадинэ, Едыдж Гушъао, нэмыкӀхэр Нэфышъэ Чэримэ икӀоу едӀунхэу игъо имыфагъэхэми, пчыхъзэхыхъэм осэ ин ратыгъ.

Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс, Адыгеим инароднэ артистэу, Абхъазым изаслуженнэ артистэу НэмытӀэкъо Аслъан, искусствэм илъэсыбэрэ иоф шызышлэгъэ Шэуджэн Фатимэ, ныбжыкӀэхэм ащыщэу Бахъукъо Нэфсэт, фэшхъафхэм яеплӀкӀэхэр зэтэгъапшэх. ЗӀкӀэми аныхъу къыхагъэщырэр Нэфышъэ Чэримэ адыгэ эстрадэм, лъэкъ искусствэм ащыпхырищырэ гъогур зыми зэрэхэмыкӀӀэщтыр ары.

Сурэтхэр зэхыхъэм къыщытетхыгъэх.

ДЗЮДО. СТУДЕНТХЭМ ЯЗЭНЭКЪОКЪУ

Лыхъужхэм ящытху
спортым щалэты

Урысые Федерацием иапшэрэ еджапӀэхэм ястудентхэм дзюдомкӀэ язэнэкъокъу Москва щыкӀуагъ. Адыгэ къэралыгъо университетым ихульфыгъэ хэшыпыкӀыгъэ командэ зэлукӀэгъухэм яцэнэрэ чыплӀэр къащыдихыгъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым илӀыкӀохэм пӀэщэныгъэ адызэрэхыагъ тренер-кӀлӀэегъаджэхэу Бастэ Сэлым, Бэджидэ Вячеслав, Нэпсэу Бислъан. Хэгъэгум истудентхэм язэнэ-

къокъу судьяу ахэлэжыагъ Хьэшхуанэкъо Айвар.

Тинарт шъаохэм бэнэплӀэ алырэгъум ухъазырыныгъэ дэгъу къыщагъэлыгъуагъ, дышъэ медальхэр батыритӀумэ къыдахыгъ.

Делэкъэрэ Рустамрэ, кг 73-рэ, Тулпэрэ Айдэмыррэ, кг 81-рэ, апэрэ чыплӀэхэр къафагъэшъошагъэх. Адыгэ къэралыгъо университетым тарихымкӀэ ифакультет Делэкъэрэ Рустам щеджэ. Тулпэрэ Айдэмыр Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр къыухыгъ, физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ Институ-тым щеджэ.

Хьакурынэ Хьазрэт, кг 100, Мерэм Андзаур, кг 60, физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ Институ-тым яшлэныгъэ щыхагъахъо. Хь. Хьакурынэм ятӀонэрэ, А. Мерэмым яцэнэрэ чыплӀэхэр къахыгъэх. Юри-дическэ факультетым истудентэу Даур Анзор, кг 73-рэ, джэрэ медалыр къыфагъэшъошагъ. Тиреспубликэ щапӀугъэу Краснодар дэт къэралыгъо университетым щеджэрэ Мэлыщэ Ахьмэд яцэнэрэ чыплӀэр къыдихыгъ. Килограмми 100-м еху къызыщэчырэмэ ар ябэныгъ.

ХагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр къыдэзыхыгъэ студентхэм ятренер-кӀлӀэегъаджэхэу Беданэкъо Рэмэзанэ,

Бастэ Сэлымэ, Бэджидэ Вячеслав, Нэпсэу Бислъан, спортсменхэм тафэгущӀо. Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ и Институт идиректорэу Бъошэ Айдэмыр, Адыгеим дзюдомкӀэ ифедерацие итхьаматэу Натхъо Инвер, тиреспубликэ ихэшыпыкӀыгъэ командэхэм яухъазырыныгъэ зыщыхагъэхъорэ спорт еджапӀэм идиректорэу Кобл Зэидэ зэхэщэн иофгыгъохэмкӀэ яшлуагъэ къагъэкӀуагъ, тистудентхэм афэразэх, гъэзетымкӀи «тхьашуегъэпсэу» араложыи ашӀоигъу.

Урысыем иапшэрэ еджэплӀэ 68-рэ зыхэлэжыгъэ зэнэкъокъум Адыгеим ихульфыгъэ командэ яцэнэрэ чыплӀэр къызэрэщыдихыгъэр гъэхъагъэкӀэ тӀлыгътэ. Дагъыстан икомандэ апэрэ хуыгъэ, Чэчэным ибэнакӀохэм ятӀонэрэ чыплӀэр къыдахыгъ.

— Тистудентхэм къахыгъэ медальхэр ТекӀоныгъэм ия 70-рэ илъэс фэтэгъэхых, — къытилуагъ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Бастэ Сэлымэ. — Тинахыжъ лӀэужхэу Хэгъэгум зэошхом лыхъужыныгъэ щызезыхагъэхэм сыдигъуи лъытэныгъэ ин афэтэшлы, щысэ атетэхы.

ШӀопсэу, тинарт шъаохэр! Спор-тым къыщыдэшхуырэ медальхэмкӀэ Хэгъэгум зэошхом мамыр щылакӀэр къыщызыухъумагъэхэм ящытху шӀолӀэты.

Адыгэ къэралыгъо университетым дзюдомкӀэ ихэшыпыкӀыгъэ командэу яцэнэрэ чыплӀэр къыдэзыхыгъэр.

НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэр ыкӀи къыдэзыгъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэкъ ИофхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэкъэгъухэм адырӀа зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылдшыгъэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэкӀыжъ зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зӀлы-лӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀэ гъӀорышлӀ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗӀкӀэмкӀи пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 638

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр

Дэргэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МӀшлӀэкъо Сайд

Редактор шъхьалэм игуадзэр — пшгъэдэкӀыжъ зыхырэ секретары

Хьурмэ Хьусен